

**UNIVERZA V LJUBLJANI
FAKULTETA ZA DRUŽBENE VEDE**

MATEJA FELTRIN

Mentorica: TATJANA PIRC

**INFORMATIVNI PROGRAMI KOMERCIALNIH
RADIJSKIH POSTAJ**

DIPLOMSKO DELO

LJUBLJANA, 2003

Mentorici gospe Tatjani Pirc se zahvaljujem, ker je z naklonjenostjo sprejela idejo o vsebini diplomskega dela in mi ob nastajanju ves čas svetovala. Hvala Vam za dragoceni čas in trud! Hvaležna sem tudi vsem ostalim, ki so mi na kakršenkoli način pomagali.

KAZALO

1. UVOD	5
2. RAZVOJ RADIODIFUZIJE V SLOVENIJI	6
2.1. ZAČETKI RADIA IN RAZVOJ RADIA SLOVENIJA	6
2.2. RAZVOJ LOKALNIH RADIJSKIH PROGRAMOV V SLOVENIJI	9
2.3. KOMERCIALNI RADIJSKI PROGRAMI V SLOVENIJI	11
2.4. SEZNAM RADIJSKIH PROGRAMOV V SLOVENIJI	12
3. KAJ JE RADIJSKI PROGRAM	16
4. POMEN RADIJSKIH INFORMATIVNIH PROGRAMOV	17
4.1 VRSTE RADIJSKEGA NOVINARSKEGA SPOROČANJA, KI SE NAJPOGOSTEJE UPORABLJAJO V RADIJSKIH POROČILIH OBRAVNAVANIH KOMERCIALNIH POSTAJ	18
4.1.1 Vest	18
4.1.2 Poročilo	18
4.1.3. Napoved	20
4.1.4. Odpoved	20
4.1.5 Intervju	20
5. PROGRAMI KOMERCIALNIH RADIJSKIH POSTAJ	22
5.1. POSLUŠANOST KOMERCIALNIH RADIJSKIH PROGRAMOV V SLOVENIJI	22
5.2. POSLUŠANOST RADIA SALOMON, ANTENE 1 IN RADIA DUR	23
6. PROGRAMSKE SCHEME RADIA SALOMON, RADIADUR IN RADIA ANTENA 1	24
6.1.1. Radio Salomon	24
6.1.2. Radio Dur	25
6.1.3. Radio Antena 1	26
6.2. ANALIZA PROGRAMA	27
6.2.1 Radio Salomon, 26. avgust 2002	27
6.2.2. Radio Dur, 26. avgust 2002	27
6.2.3. Radio Antena 1, 26. avgust 2002	28
6.3. PRIMERJAVA	28
7. INFORMATIVNI PROGRAM NA RADIU SALOMON (24 UR) RADIU ANTENA 1 IN RADIU DUR	29
7.1. RADIO SALOMON - 24 UR	29
7.2. RADIO ANTENA 1	30
7.3. RADIO DUR	31
8. ANALIZA RADIJSKIH NOVIC NA RADIU SALOMON – RADIJSKE NOVICE 24 UR	32
8.1. PONEDELJEK, 26. AVGUSTA 2002	32
8.2. ČETRTEK, 29. AVGUSTA 2002	35
8.3. UREDNIK RADIJSKIH NOVIC 24 UR VINE BEŠTER	39
9. ANALIZA RADIJSKIH NOVIC NA RADIU ANTENA 1	42

9.1. PONEDELJEK, 26. AVGUST 2002.....	42
9.2. ČETRTEK, 29. AVGUST 2002	44
9.3. UREDNIK INFORMATIVNEGA PROGRAMA INFO NET-A TOMAŽ NATLAČEN	47
9.4. LASTNIK RADIJSKE MREŽE INFO NET LEOPOLD OBLAK	50
10. ANALIZA RADIJSKIH NOVIC NA RADIU DUR	52
10.1. PONEDELJEK, 26. AVGUST 2002.....	52
10.2. ČETRTEK, 29. AVGUSTA 2002	53
10.3. LASTNIK IN GLAVNI UREDNIK RADIA DUR, DUŠAN URŠIČ.....	56
11. PRIMERJAVA	60
11.1. PONEDELJEK, 26. AVGUST	60
11.2. ČETRTEK, 29. AVGUST 2002	64
12. ZAKLJUČEK	65
13. VIRI IN LITERATURA	66

1. UVOD

Dolga leta je v slovenskem prostoru prevladoval monopol Radia Ljubljana, sedaj Radia Slovenija. V petdesetih letih so se pojavili prvi lokalni radijski programi, ki so s programom, ki je bil pomemben za prebivalce določene regije, bogatili slovenski medijski prostor. V začetku 90-ih let prejšnjega stoletja so se pojavile prve komercialne radijske postaje, katerih število je hitro naraščalo. Te postaje so ponujale veliko glasbe in malo govornih programskih vsebin. V zadnjih letih se tudi pri komercialnih radijskih postajah kaže potreba po teh vsebinah – predvsem informativnih. V diplomskem delu sem zato primerjala informativne programe treh komercialnih radijskih postaj: Radia Salomon, ki prenaša novice 24 UR, Radia Antena 1, ki jih pripravlja INFO NET, ter Radia Dur, ki ima novice, povzete po tiskovnih agencijah. Osredotočila sem se tudi na ostale vsebine.

V prvem delu diplomskega besedila sem predstavila razvoj radiodifuzije v Sloveniji, v tretjem poglavju sem napisala kaj sploh je radijski program in tako v četrtem poglavju prešla na pomen radijskih informativnih programov. Drugi del je namenjen predstavitvi analize programov in informativnih oddaj omenjenih treh komercialnih radijskih programov. V šestem poglavju sem predstavila programe Radia Salomon, Antene 1 in Radia Dur in analizo le-teh. Informativni programi, ki jih slišimo na omenjenih treh postajah, so opisani v sedmem, osmem, devetem in desetem poglavju, kjer so tudi intervjuji z uredniki le-teh. Izbrala sem si dva dneva, novice posnela, jih potem analizirala in primerjala. Zanimalo me je, katere so prevladujoče novinarske vrste v informativnih oddajah in o katerih področjih največkrat poročajo.

2. RAZVOJ RADIODIFUZIJE V SLOVENIJI

2.1. Začetki radia in razvoj Radia Slovenija

V začetku dvajsetih let 20. stoletja so v Evropi pričeli delovati prvi srednjevalovni radijski oddajniki, ki jih je bilo mogoče sprejemati tudi pri nas. Prof. inž. Mario Osana, ki si je kasneje pridobil naziv »oče slovenskega radia«, je bil od leta 1907 zaposlen v tehničnih službah avstrijske pošte. Po razpadu avstro-ogrske monarhije in ustanovitvi prvega slovenskega poštnega in brzojavnega ravnateljstva leta 1918 je prišel v Ljubljano in ponudil svoje moči novi slovenski poštni upravi. Kot strokovnjaka za elektrotehniko so ga kmalu pritegnili k delu pri ministrstvu za pošto in telegraf v Beogradu. Leta 1923 je v laboratoriju za radijsko tehniko v poštni službi v Ljubljani sestavljal prve radijske sprejemnike. Leta 1925 je Osana v tem laboratoriju sestavil amatersko radiooddajno postajo, ki je imela v anteni morda 2 vata in je pričela delati 8. marca 1925. V nedeljo, 24. marca, je izvedel prvi poskus z oddajo prvega ljubljanskega radiokoncerta, ki so ga lahko poslušali na Bledu, v Celju in v krajih, ki so bili oddaljeni do 70 km od Ljubljane.

Takrat so vsi ljubitelji tehnike, združeni v razna društva in klube, svoje radijske sprejemnike izdelovali bolj ali manj sami. (Bezljaj-Krevel, 1998:1–114)

Leta 1926 je postalo jasno, da bo Slovenija dobila eno od radiofonskih postaj, ki si jih je Jugoslavija zagotovila kot poplačilo za vojno škodo. Leta 1928 pa je bila zgrajena prva oddajna postaja v Domžalah in Radio Ljubljana je začel oddajati. Rafael Eržen se začetkov spominja takole: »Dobro se še spominjam začetkov Radia Ljubljana. Prvi napovedovalec sem bil v bistvu kar jaz, saj sem iz ljubljanskega studia ves čas med preizkušanjem govoril: Halo, halo, tukaj Radio Ljubljana! Spomnim se, da je nekega avgustovskega dne ves navdušen prihitel k nam neki novinar, ki nas je slišal v Bohinju. To je bila res prava senzacija.« (Brojan, 1999: 14)

1. septembra 1928 se je pričelo poskusno obratovanje Radia Ljubljana, in sicer ob odprtju velesejma »Ljubljana v jeseni«. Na predvečer tega dne je bila manjša slovesnost v veliki dvorani hotela Union v Ljubljani. Po pogodbi, ki sta jo sklenila prosvetna zveza in ministrstvo za pošto in telegraf, je bila namenjena za radiofonsko službo, in sicer za širjenje dnevnik novic, vremenskih, borznih, ekonomskih in

industrijskih poročil, za reklame, prirejanje koncertov in reprodukcijo opernih in gledaliških del kot tudi za znanstvena in splošno poučna predavanja. Vsak dan so morali predvajati vsaj 150 minut, od tega je moralo biti vsaj 60 minut namenjenih prvorazrednim originalnim glasbenim delom in ne predvajanju gramofonskih plošč. Država si je pridržala pravico do ene ure lastnega programa dnevno, na stroške zveze. (Bezljaj-Krevel, 1998:22)

Med drugo svetovno vojno je bil radio pomembnejši od tiska, saj je lažje prehajal prek meja in vseh drugih ovir, ki jih je postavila vojna. Leta 1940 je ljubljanska radijska postaja obvestila poslušalce, da so prvi večji dogodki povzročili zmedo v radijskem ozračju. Pričeli so izostajati sporedi nekaterih tujih radijskih postaj. Italijani so prišli v Ljubljano 11. aprila, ravno takrat ko so Nemci zbombardirali domžalsko radiooddajno postajo. Prvi dan okupacije slovenskega ozemlja so iz Rima v Ljubljano poslali inšpektorja radijske službe ministrstva za ljudsko kulturo, dr. L. Casolinija. Kmalu je bilo vodstvo radia na tiho likvidirano in čez štirinajst dni je moralo tudi uradno izročiti postajo. Kasneje so slovenske inženirje zaposlili kot tehnike. (Bezljaj-Krevel, 1998:22)

Ozaveščeni delavci so poskrbeli, da je radio postal središče svojevrstnega odpora. 17. novembra 1941 je po približno dvotedenskih poskusih začel delovati radio Kričač – Radio osvobodilne fronte. Oddaje so se začele s tiktakanjem ure, kar je pomenilo »Naš čas prihaja« in s slovensko himno Naprej zastava slave, zaključevale pa s Prešernovimi verzi. Poslušalcem Ljubljane je prinašala novice s front ter poročila o vojaških in političnih dogodkih. Postaja je delovala v Ljubljani do aprila 1942 in je imela v tem času od 45 do 50 oddaj. Okupatorji so ves čas skušali zmanjšati vpliv Kričača. V vrsti poskusov so Italijani konec leta 1941 postavili posebno provokativno radijsko postajo, ki se je takoj po koncu njegovih oddajanj oglasila kot »Radio postaja poštenih Slovencev«. Imeli so napovedovalca z zelo slabim znanjem slovenščine in so z oddajanjem po dveh, treh tednih prenehali, saj so se domačini posmehovali njegovemu naglasu. Ker Italijani niso uspeli odkriti mesta oddajanja radia Kričač, so zaplenili radijske sprejemnike. (Bezljaj-Krevel, 1998:44-46)

Leta 1944 je vodstvo slovenskega narodnoosvobodilnega gibanja sklenilo na osvobojenem ozemlju v Beli krajini postaviti javno radiooddajno postajo za

oddajanje rednega radijskega programa. Radio Osvobodilna fronta je kmalu postal ustanova, ki je oddajala informativni, izobraževalni in kulturni ter razvedrilni program. Sprva je deloval dvakrat na dan, zadnje mesece pred osvoboditvijo pa tudi po ves dan. ROF je imel paleto oddaj in celo mrežo dopisnikov, za italijanske in nemške antifašiste pa so pripravljali tudi italijanske in nemške programe. 28. aprila 1945 je ROF zapustil Črnomelj. (Bezljaj-Krevel, 1998:46-49)

9. maja 1945, na dan osvoboditve Ljubljane, je radio najavil svoj program kot Radio Svobodna Ljubljana. Radio Osvobodilne fronte je še isti dan ob 9. uri zjutraj prevzel ljubljansko oddajno postajo, ki je takoj pričela z rednimi oddajami. Dva dni za Ljubljano, 11. maja 1945 ob 13. uri, je začel oddajati tudi Radio Svobodni Maribor, in to kar iz zasebnega stanovanja na amaterski radijski oddajni postaji. Šele avgusta so usposobili za oddajanje petkilovatni oddajnik Tezno pri Mariboru. Že poleti 1945 je bil Radio Maribor priključen Radiu Ljubljana. Po podpisu londonskega memoranduma leta 1954 je izvršni svet slovenske skupščine združil Radio Koper z radiom Ljubljana. Z začetkom delovanja televizije je svet Radia Ljubljana spremenil naziv v Radiotelevizija Ljubljana. (Bezljaj-Krevel, 1998:50-56)

29. marca 1990 je republiška skupščina sprejela zakon, s katerim je preimenovala Radiotelevizijo Ljubljana v Radiotelevizijo Slovenije in prevzela ustanoviteljstvo nad njo. Še isto leto je upravljanje namesto skupščine prevzel Svet Radiotelevizije Slovenije. Štel je 25 članov, ki jih je imenovala republiška skupščina, od teh tri iz vrst zaposlenih. Leta 1991 se je delovna organizacija Radiotelevizija Slovenija preoblikovala v javni zavod in tozdi ter delovna skupnost so postali organizacijske enote v sestavi javnega zavoda (<http://www.rtv slo.si/razgodovina/index1.htm#>)

Javni zavod RTV Slovenija oddaja in ustvarja osem javnih radijskih programov, s katerimi naj bi zagotavljal javni radijski servis za celotno slovensko družbo, med drugim tudi za narodni manjšini in deloma za tujce, ki bivajo v Sloveniji. Programi se financirajo pretežno iz RTV prispevka, ki ga plačujejo vsi slovenski odjemalci električne energije, deloma iz proračuna Republike Slovenije ter iz lastno ustvarjenih in pridobljenih sredstev (predvsem oglaševanje). Med javnimi radijskimi programi so štiri regionalni in trije nacionalni, slednji pokrivajo več kot 90 odstotkov slovenskega ozemlja. (Oseli, 2002)

Vsi trije osrednji radijski programi se med danes seboj vsebinsko precej razlikujejo. Prvi radijski program opravlja predvsem informativno politično, kulturno in vzgojnoizobraževalno nalogo. Drugi program se je izoblikoval kot odzivni, servisno informativni program s pogostimi oglašaji s kraja dogajanja ter lahkotnejšim pristopom k posameznim vprašanjem. Leta 1972 je bila vanj vključena oddaja Val 202, ki je postala osrednji del tega programa. Tretji program, imenovan ARS, pa je namenjen zahtevnejši publiki, zato oddaja le izbrana glasbena, esejistična in literarna dela.

(<http://www.rtvsllo.si/razgodovina/index1.htm#>)

2.2. Razvoj lokalnih radijskih programov v Sloveniji

Leta 1954 so amaterji v Šmarju pri Jelšah odprli samostojno srednjevalovno oddajno postajo, ki je oddajala svoj lastni program vsako nedeljo. Program so sestavljale večinoma pesmi po željah poslušalcev, ki so za vsako želeno pesem plačali 100 dinarjev. V Celju pa je istega leta začel obratovati srednjevalovni oddajnik Radia Ljubljana, da bi celjski okolici posredoval program ljubljanskega radia, a je kmalu začel oddajati lasten lokalni program. Oba programa sta bila sestavljena iz glasbenih želja. Celjanom je uspelo, da so iz polilegalne lokalne radijske oddajne postaje postali relejna postaja Radia Ljubljana, postajo Šmarje pri Jelšah pa so na zahtevo radia Ljubljana leta 1956 do nadaljnjega zapečatili.

Radio Šmarje pri Jelšah je bil prvi nekomercialni radijski program v Sloveniji. Po podatkih pristojne Agencije za telekomunikacije in radiodifuzijo je v Sloveniji uradno registriranih 75 radijskih postaj: 8 javnih, 48 komercialnih in 21 nekomercialnih radijskih postaj (19 lokalnih in 2 študentski). Bistvena razlika je v virih financiranja, s čimer je povezan predvsem namen njihovega obstoja in delovanja in torej tudi programska shema, ki se temu primerno razlikuje. Nekomercialni (lokalni in študentski) radijski programi se financirajo iz sredstev lokalnih skupnosti (študentski tudi iz sredstev študentskih organizacij univerz) in iz lastno ustvarjenih sredstev (predvsem s trženjem programskega časa in ponudbo oglaševalskih storitev). Lokalni nekomercialni radijski programi imajo večinoma dolgoletno tradicijo. (Oseli, 2002)

Prekmurski Murski val deluje že od leta 1958. Gorenjska sta Radio Kranj (oddaja od leta 1990) in Radio Triglav (od leta 1965), dolenski Studio D (od leta 1987), slovenjegraški Koroški radio (od leta 1962), celjski Radio Celje (od leta 1954), ptujski Radio Ptuj (od leta 1963) in zasavski Radio Trbovlje (od leta 1965). Vsi omenjeni radijski programi so po podatkih Agencije za telekomunikacije in radiodifuzijo slišni na območjih z najmanj 200.000 prebivalci in so po rezultatih raziskav agencij Ninamedia, Mediana in Cati center v zadnjih letih najbolj poslušani med nekomercialnimi radijskimi programi, prva mesta zasedata predvsem Murski val in Štajerski val. Število nekomercialnih radijskih programov se bistveno ne spreminja, giblje se okrog 20. (Oseli, 2002)

Lokalni radijski program je namenjen prebivalcem ene ali več lokalnih skupnosti oziroma pokrivanju območja, na katerem živi največ 10 odstotkov prebivalstva Republike Slovenije in ki v oddajnem času med 6.00 in 20.00 uro obsega najmanj 30 odstotkov lokalnih vsebin lastne produkcije, razlaga 77. člen Zakona o medijih (2001). Lokalne radijske postaje po 82. členu istega zakona spadajo med radijske programe posebnega pomena. Te podpira država s sredstvi državnega proračuna in RTV– prispevka. Lokalni radijski programi naj bi tako po novem zakonu prejeli tri odstotke sredstev RTV– prispevka. Za izgradnjo, vzdrževanje in obratovanje oddajno prenosnega omrežja pa naj bi se jim sredstva zagotavljala iz državnega proračuna.

Zakon o medijih (2001) ne deli radijskih postaj na komercialne in nekomercialne, ampak v 3. oddelku opredeljuje radijske in televizijske programe posebnega pomena. To so: radijski **programi Radiotelevizije Slovenija** (76. člen), **lokalni radijski programi** (namenjeni največ desetim odstotkom prebivalcev Republike Slovenije - 77. člen), **regionalni radijski programi** (namenjen prebivalcem območja, na katerem živi med desete in 50 odstotkov prebivalcev Republike Slovenije - 79. člen), **študentski radijski program** (program, ki ga razširjajo večinoma študentje - 80. člen) in **nepridobitni radijski programi** (program, ki v dnevnem oddajnem času obsega najmanj 30 odstotkov lastne produkcije informativnih, umetniških, izobraževalnih in kulturno zabavnih vsebin - 81. člen). Termin komercialne (pridobitne) radijske postaje se še vedno uporablja za tiste programe, ki ne sodijo med programe s posebnim pomenom, zato sem ga uporabila tudi v diplomski nalogi.

2.3. Komercialni radijski programi v Sloveniji

Zakon o medijih (2001) ne deli radijskih postaj na komercialne in nekomercialne, ampak v 3. oddelku opredeljuje radijske in televizijske programe posebnega pomena. To so: radijski **programi Radiotelevizije Slovenija** (76. člen), **lokalni radijski programi** (namenjeni največ desetim odstotkom prebivalcev Republike Slovenije - 77. člen), **regionalni radijski programi** (namenjen prebivalcem območja, na katerem živi med desete in 50 odstotkov prebivalcev Republike Slovenije - 79. člen), **študentski radijski program** (program, ki ga razširjajo večinoma študentje - 80. člen) in **nepridobitni radijski programi** (program, ki v dnevnem oddajnem času obsega najmanj 30 odstotkov lastne produkcije informativnih, umetniških, izobraževalnih in kulturno zabavnih vsebin - 81. člen). Termin komercialne (pridobitne) radijske postaje se še vedno uporablja za tiste programe, ki ne sodijo med programe s posebnim pomenom, zato sem ga uporabila tudi v diplomskem delu.

V devetdesetih letih preteklega stoletja se je Slovenija osamosvojila, spremenil se je politični sistem, z njim pa tudi medijska ureditev: nastalo je veliko novih medijev, od časopisov do novih komercialnih radijskih postaj. Država je frekvence podeljevala brez posebnega načrta, niti ni postavljala posebnih pogojev za pridobitev.

Komercialni radijski programi se v celoti financirajo iz lastnih sredstev, predvsem s trženjem programskega časa, pa tudi s prihodkom drugih dejavnosti izdajateljev. Temu prilagojene so tudi programske sheme, predvsem tržno zanimiv program s pretežno glasbeno vsebino in kratkimi informativnimi bloki. Komercialni radijski programi so dobesedno preplavili slovenski radijski prostor, njihovo število pa iz leta v leto (sicer trenutno upočasnjeno) narašča. Po podatkih Sveta za radiodifuzijo jih je bilo leta 1998 36, leta 1999 46 in leta 2000 48. Nove radijske postaje se ustanavljajo kot dobičkonosno usmerjena podjetja, zato na razpisih za frekvence kandidirajo s komercialnimi programskimi zasnovami, s tržno zanimivim programskim časom. Programske sheme komercialnih radijskih postaj so si torej med seboj bolj ali manj podobne, na radijskem trgu pa so se že začeli kazati učinki (pre)zasičenosti radijskega trga. V letu 2000 je prišlo do lastniškega in programskega povezovanja

med postajami, razmere pa kažejo na pozitiven trend prodaje postaj v prihodnje. (Oseli: 2002)

Desetletje pozneje lahko ugotovimo, da je malo število domačih lastnikov s pomočjo številnih med seboj povezanih podjetij prevzelo nadzor nad večino medijskega trga. Proces koncentracije in verižnega lastninjenja potekata še naprej in očitno je, da država ali nadzorne institucije nimajo mehanizmov (predvsem pa ne interesa) za vzpostavitev reda na tem področju. Zakonodajalec je spregledal še eno pomembno dejstvo, namreč da privatizacija nima zveze z etiko delovanja medijev, še manj pa z odgovornostjo do javnosti. (Bašić-Hrvatin, Milosavljević: 2001)

2.4. Seznam radijskih programov v Sloveniji

Objavljeni podatki so takšni, kot so jih Svetu za radiodifuzijo posredovale RTV organizacije, nekateri pa so do 25. januar 2003 posodobljeni z dostopnimi podatki iz razvida medijev pri Ministrstvu za kulturo.

Tabela 2.1: Seznam radijskih programov v Sloveniji. Vir: (2003) Svet za radiodifuzijo Republike Slovenije.

Ime programa	RTV Organizacija	Naslov	E-pošta	Frekvence
<u>Alpski val</u>	RADIO KOBARID d.o.o.	Gregorčičeva 20, 5222 Kobarid	radio.kobarid@siol.net	105,1MHz, 88,3 MHz
Informativni val	Quadrum d.o.o.	Tomaj 33, 6221 Dutovlje		
<u>Koroški radio</u>	KOROŠKI RADIO SLOVENJ GRADEC d.o.o.	Meškova 21, 2380 Slovenj Gradec	info@koroski-radio.si	97,2 MHz, 89,7 MHz
<u>Moj radio</u>	BORIS SUŠIN s.p.	Kidričeva 2b, 3320 Velenje	mojrado@mojrado.com	107,0 MHz
<u>1TR</u>	Notranjski radio d.o.o.	Tržaška 148, 1370 Logatec	radio@1tr.net	91,1 MHz, 107,1 MHz
<u>Pomurski Madžarski Radio - Muravideki Magyar Radio</u>	Radiotelevizija Slovenija, javni zavod	Glavna ulica 124, 9220 Lendava	mmr.studio@rtvslo.si	648kHz, 103,3MHz, 87.6 MHz
Poslovni val	AUDIO d.o.o.	Tržaška 55, 1000 Ljubljana		88,4 MHz
Radio 94	RADIO 94 d.o.o.	Kolodvorska 5a, 6230 Postojna	urednistvo@radio94.si	98,2 MHz, 97,8 MHz
<u>Radio Alfa</u>	ALFA KOMERCIALNI RADIO d.o.o.	Ronkova 4, 2380 Slovenj Gradec	info@radio-alfa.si	103,2 MHz 107,8 MHz
<u>Radio Antena 1</u>	RADIO ANTENA d.o.o.	Slovenska 15, 1000 Ljubljana	info@radioantena.si	105,2 MHz

Radio Bakla	Noblesse d.o.o.	Rečica 22, 3327 Šmartno ob Paki		97,7 MHz
Radio Belvi	Radio Belvi d.o.o.	Šmarjetna gora 6, 4000 Kranj		98,3 MHz
<u>Radio Brezje</u>	RADIO BREZJE, LOKALNA RADIJSKA POSTAJA d.o.o.	Na Trati 2, 2112 Maribor	radio.brezje@siol.net	90,8 MHz
<u>Radio Brežice</u>	RADIO BREŽICE, družba za radijsko dejavnost d.o.o.	Trg izgnancev 12, 8250 Brežice	komerciala@radio-brevice.si	1584 KHz; 88.7 MHz, 95,9 MHz
<u>Radio Capodistria</u>	Radiotelevizija Slovenija, javni zavod - Regionalni RTV center Koper-Capodistria	Ul. Osvobodilne fronte 15 6000 Koper	radio.capodistria@rtvslo.si	1170KHz, 97,7, 98,9, 103.1 MHz
Radio Capris	PROTOKOL d.o.o.	Ulica 15. maja 10/b, 6000 Koper	oglasia@radiocapris.com	87,9 MHz, 105,1 MHz
<u>Radio Celje</u>	NT&RC d.o.o.	Prešernova 19, 3000 Celje	radio@nt-rc.si	90,6 MHz, 95,1 MHz, 95,9 MHz, 100,3 MHz
<u>Radio Center</u>	RADIO CENTER d.o.o.	Žitna ulica 12, 2000 Maribor	info@radiocenter.si	103,7 MHz
<u>Radio City</u>	Radio City d.o.o.	Slovenska 35, 2000 Maribor	radio@radiocity.si	100,6 MHz, 100,7 MHz
<u>Radio Fantasy</u>	ŠPRAH d.o.o.	Škofja vas 51/b, 3211 Škofja vas	info@radiofantasy.com	87,8 MHz
<u>Radio Fantasy Maribor</u>	ŠPRAH d.o.o.	Škofja vas 51/b, 3211 Škofja vas	info@radiofantasy.com	99,8 MHz
<u>Radio Fantasy Velenje</u>	ŠPRAH d.o.o.	Škofja vas 51/b, 3211 Škofja vas	info@radiofantasy.com	
<u>Radio Gama MM</u>	Radio GAMA MM d.o.o.	Stegne 21c, 1101 Ljubljana	info@gamamm.si	106,4 MHz
Radio Geoss	MAHKOVEC Š & D d.n.o.	Valvasorjev trg 3, 1270 Litija	radio.geoss@siol.net	89,7 MHz
Radio Goldi	MIDI d.o.o.	Dolenja vas 83, 3312 Prebold		89,1 MHz
<u>Radio Gorenc</u>	Radio Gorenc d.o.o.	Balos 4, 4290 Trzič	radiogorenc@siol.net	88,9 MHz, 95,0 MHz
<u>Radio Hit</u>	R DOMŽALE d.o.o.	Ljubljanska 36, 1230 Domžale	marketing@radiohit.si	95,6 MHz (Dobeno)
<u>Radio Kaos, konvergenčni audio sistemi</u>	Andrej Pengov Bitenc	Žaucerjeva 17, 1000 Ljubljana	info@radiokaos.info	oddaja po CATV in internetu
Radio Klasik	MEDIA INVEST Kocmut in drugi k.d.	Vodole 34, 2000 Maribor		107,9 MHz
<u>Radio Koper /Radio KP/</u>	Radiotelevizija Slovenija, javni zavod - Regionalni RTV center Koper-Capodistria	Ul. Osvobodilne fronte 15 6000 Koper	radio.koper@rtvslo.si	549KHz, 88.6, 96.4, 100.3, 100.6, 104.3, 107.6 MHz
<u>Radio Kranj - gorenjski megasrček</u>	RADIO KRANJ d.o.o.	Slovenski trg 1, 4000 Kranj	radiokranj@radio-kranj.si	97,3 MHz
<u>Radio Krka</u>	RADIO KRKA Novo Mesto d.o.o.	Ljubljanska cesta 26, 8000 Novo mesto	radio-krka@siol.net	106,6 MHz
<u>Radio Krško</u>	PUNTAR d.o.o.	Cesta krških žrtev 135/c 8270 Krško	radiokrsko@puntar.si	93,4 MHz
<u>Radio Maribor</u>	RTV Slovenija, javni zavod - Regionalni RTV center Maribor	Ilichova 33, 2000 Maribor		93,1MHz, 90,4MHz

<u>Radio Marš</u>	Zavod Mariborski radio Študent	Gospodstvena cesta 83, 2000 Maribor	urednistvo@radiomars.si	oddaja po CATV in internetu
Radio Max	SANTI d.o.o.	Gubčeva 27, 8210 Trebnje	neva.pevec@siol.net	88,9 MHz, 87,6 MHz
<u>Radio Maxi - Prleški val</u>	Recal d.o.o., Ljutomer	Prešernova ulica 3, 9240 Ljutomer	radiomaxi@siol.net	90,0 Mhz
Radio Morje	RADIO MORJE d.o.o.	Plenčičeva 6, 6310 Izola		83,4 MHz
<u>Radio Murski val</u>	PODJETJE ZA INFORMIRANJE MURSKA SOBOTA d.d.	Ulica arhitekta Novaka 13 9000 Murska Sobota	radio-murski.val@siol.net	94,6 MHz, 105,7 MHz, 648 KHz
<u>Radio Net FM</u>	RADIO NET d.o.o.	Loška ulica 13, 2000 Maribor	info@radionet.si	100,2 MHz
Radio Nova	NOVA NOVA d.o.o.	Goriška 17, 5270 Ajdovščina	radionova.info@volja.net	94,8 MHz
<u>Radio Odeon</u>	ARTIST d.o.o.	Semiška cesta 4, 8340 Črnomelj	aleksander.riznic@radio-odeon.com	89,5 MHz
<u>Radio Odmev</u>	Radio Cerčno d.o.o.	Platiševa Ulica 39, 5282 Cerčno	radio.cerkno@siol.net	
Radio Ognjišče	RADIO OGNJIŠČE d.o.o.	Trg Brolo 11, 6000 Koper		104,5, 105,9, 107,3, 107,5, 91,2, 96,8, 91,2 MHz
<u>Radio Orion</u>	Interteh d.o.o.	Robova 5, Vrhnika	info@r-orion.com	
Radio Ormož	ZAVOD ZA INFORMIRANJE ORMOŽ	Kolodvorska ul. 9 2270 Ormož	radio.ormoz@siol.net	88,9 MHz
<u>Radio Plus Maribor</u>	B. & B. BELNA d.o.o.	Šentilj 49b, 2212 Šentilj v Slovenskih Goricah	urednistvo@raplus.com	106,8 MHz
Radio Portorož	Radio Portorož d.o.o.	Cesta na Markovec 57, 6000 Koper		88,3 MHz
<u>Radio Ptuj</u>	RADIO TEDNIK PTUJ d.o.o.	Raičeva 6, 2250 Ptuj	nabiralnik@radio-tednik.si	89,8 MHz, 98,2 Mhz, 104,3 MHz
Radio Radlje	RADIO RADLJE d.o.o.	Mariborska 8a, 2360 Radlje ob Dravi	radio.radlje@siol.net	89,5 MHz
<u>Radio POLZELA (RAP)</u>	STUDIO JAKA, Matjaž Jeršič s.p.	Studio Jaka - Matjaž Jeršič s.p., Polzela 131, p.p. 30, 3313 Polzela	radio.polzela@siol.net	89,1 MHz
<u>Radio Robin Nova Gorica</u>	RADIO ROBIN d.o.o.	Ulica Tolminskih puntarjev 12 5000 Nova Gorica	studio@radio-robin.si	99,5 MHz; 100,0 MHz
<u>Radio Rogla</u>	NOVICE d.o.o.	Mestni trg 7 3210 Slovenske Konjice	novice-radorogla@siol.net	89,4 MHz, 101,8 MHz
<u>Radio Salomon</u>	SALOMON d.o.o.	Cesta 24. junija 23 1532 Ljubljana - Črnuče	rsalomon@salomon.si	101,6 MHz, 87,7 MHz
Radio Savinja	(še ne oddaja)			99,3 MHz
Radio Sevnica	RADIO SEVNICA d.o.o.	Naselje heroja Maroka 14 8290 Sevnica	sprejem@radio-sevnica.si	96,7 MHz, 105,4 MHz
<u>Radio Slovenia International /Radio Si/</u>	RTV Slovenija - Regionalni RTV center Maribor	Ilichova 33, 2000 Maribor		102,8MHz
<u>Radio Slovenija, drugi program - Program VAL 202 /VAL 202/</u>	Radiotelevizija Slovenija, javni zavod	Tavčarjeva 17, 1550 Ljubljana	val202@rtvslo.si	26 oddajnih točk

<u>Radio Slovenija, prvi program - Program A1 /A1/</u>	Radiotelevizija Slovenija, javni zavod	Kolodvorska 2, 1000 Ljubljana		29 oddajnih točk
<u>Radio Slovenija, tretji program /ARS/</u>	Radiotelevizija Slovenija, javni zavod	Kolodvorska 2, 1000 Ljubljana		12 oddajnih točk
<u>Radio Slovenske gorice</u>	RA SLOVENSKE GORICE d.o.o.	Trg osvoboditve 5, 2230 Lenart	radio@radio-rsg.si	96,4 MHz
Radio Snoopy - Studio ZOS	HOLC IN DRUŽBENIKI d.n.o.	Cesta zmage 33, 1410 Zagorje		88,2 MHz
<u>Radio Sora</u>	Radio Sora, PODJETJE ZA INFORMIRANJE d.o.o.	Kapucinski trg 4 4220 Škofja Loka	info@radio-sora.si	89,8 MHz, 91,1 MHz, 96,3 MHz
<u>Radio Sraka Novo mesto</u>	GLASBENA PRODUKCIJA IN ZALOŽNIŠTVO SRAKA Int. d.o.o.	Valantičevo 17 8000 Novo mesto	radio@sraka-int.si	94,6 MHz
Radio Šport	Optimedia d.o.o.	Celovška 150, 1000 Ljubljana		
<u>Radio Študent</u>	Radio Študent, p.o.	Cesta 27.aprila 31, blok XIV 1000 Ljubljana		89,3 MHz
Radio Tartini	ŠU & CO d.o.o.	Ul. IX korpusa, 6330 Piran	radio.tartini@siol.net	102,8 MHz
<u>Radio Plus Slovenska Bistrica</u>	RADIO TON d.o.o.	Šentilj 49/b 2212 Šentilj v Slovenskih Goricah	urednistvo@raplus.com	91,5 MHz
<u>Radio Top</u>	BIROTEH d.o.o.	Hrušica 175, 4276 Hrušica	radiotop@radiotop.net	94,4 MHz
<u>Radio Trbovlje</u>	RADIO TRBOVLJE d.o.o.	Trg svobode 11a, 1420 Trbovlje	info@radio-trbovlje.si	98,1 MHz
<u>Radio Triglav</u>	RADIO TRIGLAV JESENICE, d.o.o.	Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice	rina.klinar@radiotriglav.si	89,8MHz, 96,0MHz, 101,5MHz, 101,1MHz
Radio Univox	UNIVOX d.o.o.	Rožna ulica 39, 1330 Kočevje	info@univox.si	107,5 MHz
Radio Val	QUADRUM d.o.o.	Tomaj 33, 6221 Dutovlje		90,3 MHz, 87,8 MHz, 90,5 MHz
<u>Radio Velenje</u>	NAŠ ČAS, d.o.o.	Kidričeva 2a, 3320 Velenje	radio.velenje@siol.net	107,8 MHz, 88,9 MHz
Radio Veseljak	SALOMON d.o.o.	Cesta 24. junija 23 1532 Ljubljana - Črnuče	rsalomon@salomon.si	101,6 MHz, 95,5 MHz
<u>Radio Viva</u>	M.A.S. d.o.o.	Slave Klavora 1, 9000 Murska Sobota	viva@radio-viva.com	102,1 MHz, 99,5 MHz
<u>Radio Zeleni val</u>	Alpe Adria "Zeleni Val" PODJETJE ZA RADIODIFUZIJO IN MARKETING d.o.o.	Spodnja Slivnica 16 1290 Grosuplje	zeleni.val@siol.net	97,0 MHz, 93,1 MHz
<u>Radio Glas Ljubljane</u>	RADIO GLAS LJUBLJANE d.d., Ljubljana	Cesta 24. junija 23 1231 Ljubljana - Črnuče	info@rgl.si	99,5 MHz, 100,2 MHz, 104,8 MHz
<u>Radio Dur</u>	RADIODUR d.o.o.	Žerjalova 8, 1210 Ljubljana-Šentvid	info@radiodur.si	103,4 MHz, 107,4 MHz
<u>Slovenski poslovni kanal</u>	RADIO SPK d.o.o.	Vojkova 78, 1000 Ljubljana		88,4 MHz

<u>Studio D</u> Novo Mesto	STUDIO D Regionalna radijska postaja Dolenjske in Bele Krajine, d.d.	Seidlova 29 8000 Novo mesto	studiod@studiod.si	103,0 MHz
<u>Štajerski val</u>	RADIO ŠTAJERSKI VAL d.o.o.	Aškerčev trg 21 3240 Šmarje pri Jelšah	info@radio-stajerski- val.si	93,7 MHz, 87,6 MHz

3. KAJ JE RADIJSKI PROGRAM

Univerzalnega modela za dober radijski program ni, lahko pa za vsak program najdemo dober model. Radijski program na določeni frekvenci najpogosteje sestavljata glasba in govor na določeni frekvenci, ki nastaja z bolj ali manj uveljavljeno uredniško politiko. Ta je določena s programskim načrtom in z radijsko shemo. Radijski program je javno oddajanje vsebin, ki jih lahko istočasno poslušajo neomejeno število ljudi. Ločimo odprto ali zaprto radijsko shemo. Odprta shema pomeni svobodno oblikovan program, ki je povsem nenačrtovan, odvisen od trenutnih dogajanj, zaprta ali klasična shema radijskega programa pa pomeni, da je v programu vse do sekunde natančno načrtovano že vnaprej. Radijska shema predvideva tudi, ali bo program zgrajen z živimi, neposrednimi elementi, ali bo posnet. Zato ločimo tudi žive in posnete radijske programe ter kombinacijo obeh omenjenih vrst radijskih programov. (Pirc, 2003).

Izdajatelj programa mora navesti namen izdajanja in temeljna vsebinska izhodišča za delovanje radijske postaje – to je razvidno iz programske zasnove, v kateri je zapisano, kakšen bo program, razmerja med vsebinami, obseg oglaševalskih vsebin, lastne produkcije... (Pirc, 2003). Izdajatelj pa se mora držati tudi predpisov iz zakona o medijih.

Razvoj programskih shem sovpada z razvojem radia kot informativnega medija. Razporeditev vsebin posameznih oddaj, ki bi narekovale programsko radijsko shemo, so določale potrebe in zahteve družbene sredine, v kateri se je radio kot informativni medij razvijal. To je postopoma oblikovalo zakonitosti, ki so pri gradnji shematičnih podob programov odigravale pomembno, če ne odločilno vlogo. Programska shema je tudi informacija o gradnji, strukturi radijskega programa, ki nam pomaga, kateri del radijskega programa bomo poslušali. V okviru programskih časov načrtujemo poročila, različne oddaje, ki se sicer v posameznih časovnih obdobjih spreminjajo. (Krišelj, 1993/94).

4. POMEN RADIJSKIH INFORMATIVNIH PROGRAMOV

Informativni programi se med seboj razlikujejo. Boyd (1994) v okviru informativnih vsebin loči od dveminutnih do 24-urnih informativnih programskih oblik. (Drnovšek, 2002: 29)

Poročila so na sporedu vsak dan ob predvidenem času in so dolga od treh do petih minut. Najpogosteje so sestavljena iz vesti. Poudarek je na tistih dogodkih, ki so se zgodili ravnokar, ne pa na najpomembnejših novicah dneva. Na programu so ob točno določeni uri večkrat na dan.

Dnevnoinformativne oddaje so od 20 do 60–minutne oddaje, v katere uvrstijo najpomembnejše dogodke dneva. Sestavljene so iz različnih novinarskih žanrov, na sporedu pa so vsak dan ob istem času. Dnevno informativne oddaje so zaščitni znak radijske postaje.

Informativne dokumentarne oddaje se z dogodki ukvarjajo poglobljeno in niso strogo vezane na čas, tako kot poročila ali dnevno informativne oddaje. Ponavadi so dolge od 30 do 60 minut. Med informativni dokumentarnimi oddajami ločimo dokumentarne drame in reportažno dokumentarne oddaje.

24–urni informativni programi, kot že samo ime pove, seznanjajo občinstvo s svetovnimi dogodki 24 ur na dan. Poleg poročil in informativnih oddaj imajo v programski shemi tudi informativne dokumentarne oddaje.

Po Boydovi klasifikaciji informativne oddaje na obravnavnih postajah štejemo med poročila. Na vseh postajah so ob predvidenih urah, vsako uro, prevladujejo vesti in sledijo zadnjim dogodkom.

Pri razvrščanju dogodkov v informativno oddajo je po Boydu treba slediti določenim kriterijem. Pri pomembnosti dogodka se vprašamo, ali gre za pomen v globalnem ali nacionalnem smislu. Po Boydu je pomembno vodilo: »To jih bo udarilo, tam kjer jih boli.« Tu se vprašamo, ali dogodek na naše občinstvo vpliva v smislu njegovega materialnega standarda, prihodkov, kupne moči in življenjskega stila. Zelo

pomembna elementa sta tudi aktualnost in trenutnost. Aktualnost je tisti dejavnik, ki naredi radio živ. Aktualnost pomeni, da se poslušalci preselijo na kraj dogodka, da slišijo tisto, kar se dejansko dogaja. Na radiu naj bi veljalo pravilo, da časovnih zamikov ni oziroma naj jih ne bi bilo. Boyd izpostavlja tudi lokalne in nacionalne dogodke nasproti mednarodnim. Vsak naj bi si namreč zastavljal vprašanja: ali ta zgodba govori o meni, o dogodkih, ki se dogajajo na mojem pragu, ali je to zgodba o tujcih, za katere sploh nisem vedel, da obstajajo in ki so 2000 kilometrov proč. (Drnovšek, 2002)

Stavki so kratki, dolgi stavki so radiu v breme, saj ustvarjajo monotonijo in dolgočasijo ob poslušanju, ne glede na aktualno vsebino. Izbor besedja je tak, da ga razume kar najširši krog poslušalcev.

Najpomembnejše novice (npr. elementarne nesreče, vojna, padec vlade ...) je treba objaviti takoj, torej prekiniti program (breaking news). Radijska novica, tako Tatjana Pirc (2000), dopušča tudi, da izpustimo katerega od K-jev, predvsem enega: kdaj, kajti kar povemo na radiu, je vedno zdaj oziroma danes. Pirčeva loči naslednje vrste poročil oziroma informativnih oddaj:

- kratka (2 do 5 minut),
- srednja (5 do 15 minut),
- daljša (nad 15 minut).

4.1 Vrste radijskega novinarskega sporočanja, ki se najpogosteje uporabljajo v radijskih poročilih obravnavanih komercialnih postaj

4.1.1 Vest

Krišelj (1994: 2) vest imenuje novica in poudarja, da ni informacije, če nismo sposobni spoznati njene vsebine, dogodka, bistvenih sestavnih delov, ki bi osmislili sporočilo, sestavljeno na podlagi podatkov informacije. Izhajati moramo iz pravila, da se dogodek, ki ga besedilo (radijsko sporočilo) sporoča, dogaja ta trenutek (brez subjektivno pogojenega časovnega zamika). Tako tudi ustvarimo vtis, da je sporočilo poslušalcu namenjeno neposredno, brez vmesnih časovnih zatikanj. (Drnovšek, 2002)

Ko obdelamo gradivo za vest (kritično pregledamo, ocenimo po zanimivosti in opravimo vse faze v avtoselektivnem procesu), jo lahko tudi sestavimo. Pri tem je treba vedeti, da je konstrukcija vesti sestavni element pri nastajanju sporočila. Vsako vest sestavlja: (1) glava: že sam pojem »glava novice« pove, da gre za osrednji vsebinski pomen. V glavi je zbrano najnovejše, najpomembnejše in najbolj bistveno (Krišelj, 1994). Vodilni stavek je najpomembnejši tudi za Boyda (1994). Delno naj bi imel, kot pravi Boyd, lastnost časopisnega naslova; (2) telo: shematsko si vest lahko predstavljamo kot obrnjeno piramido, ko vrednost vseh sporočilnih elementov, ki jih v vesti najdemo, počasi pada in se ob zaključku izniči. Zaradi specifičnosti radijskega sporočanja vest na radiu ni vedno v obliki obrnjene piramide. Pri radijski novici moramo namreč upoštevati, da nas poslušalec le posluša, da mora dojeti bistvo, najpomembnejše podatke... (Drnovšek, 2002:19)

Koširjeva (1988) spoznanja o vestičarski vrsti povzema takole: vest informira pretežno o preteklih dogodkih, ki so predvidljivi ali niso nepredvidljivi, ki so sami po sebi razumljivi, ki so po obsegu ožji, saj štejejo relativno malo prvin, in so majhni ali manjši dogodki po velikosti.

4.1.2 Poročilo

Koširjeva (1988:73) poročilo loči od vesti po svojem predmetu, saj vest dogodek le registrira, poročilo pa sporoča o poteku dogajanja. Na kratko povedano je po Koširjevi poročevalska vrsta vrsta novinarskega sporočanja informativne zvrsti, ki obvešča o poteku dogajanja preteklih, praviloma predvidljivih dogodkov, večjih in po obsegu širših ter samih po sebi razumljivih tako, da poveže dejstva iz prve podatkovne sheme v dogajalski lok, ki zbudi pri naslovniku občutke bližine dogajanja in celovite informiranosti o tem, kaj se je zgodilo. Struktura poročila je enostavna, shema je sestavljena iz glave in jedra. Avtor je pretežno odsoten iz besedila in je najpogosteje nevtralen opazovalec dogajanja. (Košir, 1988)

Radijski novinar ima pri poročilu nekoliko več možnosti in svobode kot njegov časopisni kolega, saj lahko akterje snema, torej v poročilo vključi dele njihovih izjav, jih neposredno vključi v poročanje in jim da možnost neposredno pojasniti njihova

stališča. Novinar lahko v poročilo vključi tudi kratek intervju ali anketo. Boyd (1994) v radijskem novinarskem sporočanju izpostavlja tako imenovana tonska poročila, katera po njegovem mnenju ponudijo razlago in podrobnosti dogodka. Lahko ponudijo tudi interpretacijo ali analizo specialista; na primer športnega urednika ali finančnega predstavnika. V tem smislu lahko tonsko poročilo izrazi tudi avtoritativno mnenje, kar bi se na primer iz ust bralca slišalo neprimerno. Tonska poročila, ki so bodisi posneta vnaprej bodisi prebrana v živo, morajo biti dobro raziskana, uravnotežena, avtoritativna, tekoče napisana in dobro prebrana. Boyd loči tudi tonsko poročilo s kraja dogodka. Poročevalec s tem poveča kredibilnost sporočanja, kraj dogodka lahko tudi bolje opiše. (Drnovšek, 2002: 19)

4.1.3. Napoved

Napoved, kot radijska (in televizijska) posebnost, v prvi vrsti informira in animira poslušalce, vendar v primeru obravnavanih poročil ne gre za tovrstne napovedi. Gre za osnovno informacijo o dogodku. V rabi so tri vrste napovedi, in sicer (a) napoved kot vest, (b) problemska napoved, (c) napoved s citatom. Napoved informativne oddaje pa je uvodni del oddaje. Je kratek povzetek vsebine, strnjena predstavitev tem, ki jih oddaja obravnava, hkrati je to tudi informacija o tem, kateri dogodki so tisti dan aktualni. Milič (1998) napoved informativne oddaje primerja s prvo stranjo časopisa.

4.1.4. Odpoved

Z odpovedjo radijske prispevke zaključimo, katero od dejstev ponovimo, navedemo avtorja prispevka.

4.1.5 Intervju

Krišelj (1994) razlaga, da intervju oblikovno predstavlja pogovor med dvema ali več sogovorniki. Intervju je oblika, ki vest razlaga, jo utemeljuje, postavlja neposredno v čas in okolje in tako opozori na temeljni pomen sporočene novice, a hkrati s tem tudi na morebitne posledice. Intervju je menjava vprašanj in odgovorov z določenim ciljem in namenom. Boyd (1994) pravi, da intervju v prvi vrsti informira, da novinarskemu sporočanju globino in možnost nadaljnjega preiskovanja. Dober

intervju pogosto postavlja na tehtnico trdnost argumentov s tem, ko preiskuje vidike napetosti ali nasprotij, dodaja Boyd. Za radijski intervju je v primerjavi z intervjuji, ki jih najdemo v ostalih medijih (televizija, tisk), značilno, da je ob poslušanju napor poslušalcev minimalen. (Drnovšek, 2002: 21)

Koširjeva uvršča intervju med pogovorne vrste. Intervju je novinarski žanr, ki naslovnika informira o empatičnem dialogu med spraševalcem in vprašanim. Poznamo dve vrsti intervjujev: osebnostne ali biografske, v katerih je v središču pozornosti za javnost zanimiva osebnost, njeno življenje in delo, in tematske, v katerih poteka dialog zaradi osvetlitve in poglobitve z javnost relevantne tematike, za katero je intervjuvanec kompetenten. Med pogovorne vrste Koširjeva uvršča tudi izjavo, ki je pomemben žanr, saj novinar zahteva izjavo od odgovorne osebnosti, ki mora pred javnostjo odgovarjati na njena vprašanja o kakem perečem problemu. (Košir 1988: 82)

Boyd (1994) poudarja, da ima izjava, ki jo slišimo na radiu, veliko večjo težo, kot tista, ki bo napisana v jutrišnjem časopisu. Poslušalci namreč lahko neposredno spremljajo dogodke. Živi glasovi, zvoki smeha, krikov, strelav pa pripomorejo tudi k dramatičnosti v radijskem novinarskem sporočanju, ugotavlja Fink. (Drnovšek, 2002:21)

5. PROGRAMI KOMERCIALNIH RADIJSKIH POSTAJ

Oktobra 1998 so poslušalci po podatkih Mediane kot razlog za poslušanje komercialnega radijskega programa navedli: 43 % dobro glasbo, 22 % pa veliko količino glasbe.

Po 85. členu Zakona o medijih morajo najmanj trideset odstotkov dnevnega oddajnega časa vsakega radijskega programa obsegati vsebine lastne produkcije. Po vsebini lastne produkcije so si komercialne radijske postaje med seboj precej podobne – v večini imajo lahkotnejše vsebine in veliko glasbe. Med seboj se bolj razlikujejo po zvrsti glasbe, ki jo predvajajo – z njo pridobivajo poslušalce. Za primerjavo sem si izbrala tri radijske postaje: Salomon, Radio Dur in Anteno 1. Podatke, ki jih je mogoče najti na spletnih straneh vseh postaj in po poslušanju, sem primerjala s podatki, ki so jih direktorji programov oddali Ministrstvu za kulturo. Nekaj manjših razlik sem odkrila le pri Anteni 1, ki je predložila najmanj natančen prikaz.

5.1. Poslušanost komercialnih radijskih programov v Sloveniji

Slovinci poslušanju radia v primerjavi z ostalimi množičnimi mediji namenjamo največ pozornosti. Po podatkih Mediane – za prvo predlansko polletje (2001) - radio poslušamo v povprečju več kot tri ure na dan, televizijo na primer gledamo okrog 160 minut dnevno, dnevnike beremo četrt ure, revije pa okoli šest minut na dan. Uporaba interneta se je v primerjavi z enakim obdobjem predlani povečala z dveh na povprečno šest minut dnevno. Za radijske postaje je po podatkih Mediane značilno, da imajo komercialni programi visoko poslušanost dopoldne in čez dan. Popoldne in zvečer jim poslušanost na račun televizije pade.

Oktobra 1998 so poslušalci odgovarjali na vprašanje, zakaj poslušajo komercialno radijsko postajo. Med 288 anketiranci jih je 43 % odstotkov za razlog navedlo dobro glasbo, 22 % pa veliko količino glasbe. 31 % jih je poslušalo komercialno radijsko postajo zaradi informacij, 17 % pa jih je dejalo, da ne poslušajo komercialnih radijskih postaj. Med ostalimi razlogi za poslušanje omenjenih postaj so še: voditelji

in voditeljice (11 %), dober zvok (6 %), reklame (3 %), kaj drugega (5 %). 8 % jih na to vprašanje ni odgovorilo.

Odstotek tistih, ki poslušajo komercialne radijske postaje zaradi informacij, je visok - 31 %, kar kaže potrebo po informiranju. Zato bom v diplomskem delu obravnavala informativne oddaje treh radijskih postaj, in sicer Radia Salomon, ki predvaja radijske novice 24 ur, Radia Antena 1 in Radia Dur.

5.2. Poslušnost Radia Salomon, Antene 1 in Radia Dur

Pomladanska radiometrija 2002 Mediane je pokazala naslednje rezultate: med obravnavanimi radijskimi postajami ima največ poslušalcev Radio Salomon - 48.000, kar je 9,4 %, sledi Radio Antena s 23.000 poslušalci, kar je 4,5 % , Radio Dur pa posluša 3,7 % avditorija oziroma 19.000 ljudi. Val 202 na tej lestvici zavzema s 23,1 % prvo mesto, Salomon je za Programom A in Hitom na četrtem mestu. Pred Radio Dur pa so se poleg že naštetih uvrstili še RGL, Antena 1, Veseljak, Gama MM in Kranj.

6. PROGRAMSKE SCHEME RADIA SALOMON, RADIADUR IN RADIA ANTENA 1

6.1.1. Radio Salomon

Radio Salomon – slišimo ga na frekvencah 101,6 in 87,7. Program je bil prvotno zasnovan na glasbi, skoraj brez govorjenja, kar je še danes glavna značilnost te radijske postaje. Ustvarjalci na radiu so se odločili, da program čim bolj približajo svojim privrženecem. Z anketo so ugotovili, kaj poslušalci želijo in kaj jih moti. 4. maja 1998 so začeli pripravljati različne oddaje. Program se prične vsako jutro natančno ob 6:00. Ob enajstih so na vrsti glasbene želje poslušalcev. Popevke z dodanim posvetilom se vrtijo največ eno uro.

Vsako uro predvajajo radijske novice 24 UR, ki ne nastajajo v lastni produkciji. Med tematskimi oddajami ni nobene, ki bi jo lahko uvrstila v kategorijo informativnega programa.

Sicer prevladujejo zabavne oddaje: **Dee jay time** je dnevna oddaja z novostmi dance glasbe. Med oddajo kramljajo s poslušalci. **Glasbene želje** so redna oddaja, na programu od ponedeljka do sobote. Štirikrat na teden je mogoče prisluhniti **Salomonovi paradi**, dvakrat na teden pa oddaji **Dragi Salomon** in **Dee jay time lestvica najgibljujejših 20**. Ponedeljkova večerna oddaja **Dragi Salomon** je namenjena vsem zaljubljenim, v njej prebirajo ljubezenska pisma, izpovedi, pesmi in sporočila. Tedenske oddaje so **Pump It Up**, **Dee Jay Time novice**, **Nedeljske glasbene čestitke**, **Dee Jay Time Back in Time, 60-90** in **Salomonova vroča linija. 60 –90** in **Dee Jay Time Back in Time** sta oddaji, kjer vrtijo glasbene uspešnice: v prvi tiste iz 60. do 90. let, v drugi pa uspešnice 90. **Pump it up** je oddaja za pripadnike nove hip-hop generacije, v njej se vrti predvsem rap in hip-hop. **Dee Jay Time** novice prinašajo sveže novice s slovenskega in svetovnega glasbenega in filmskega področja ter pregled vrhov svetovnih glasbenih lestvic.

6.1.2. Radio Dur

Radio Dur je začel oddajati 1. aprila 1995 na frekvenci 103,4, leta 1999 pa je pridobil še eno frekvenco - 107,4 s katero oddajajo s Sv. Jošta nad Kranjem. Rdeča nit programa sta že od začetka šport in rekreacija ter zdrav način življenja. Programska shema se je z leti dopolnjevala in širila. Že od vsega začetka je Radio Dur oddajal 24 ur, vendar je sčasoma širil program s tematskimi oddajami. Posebnost programa je kratkotrajno govorjenje (3 minute) in veliko glasbe. Med tematskimi oddajami je veliko glasbe; če na primer oddaja traja eno uro, je v njej govorne vsebine približno 20 minut.

Zgolj v vednost in ravnanje je informativna rubrika, ki je na sporedu vsako uro med 6.00 in 19.00 ter ob sobotah in nedeljah med 11.00 in 14.00. To so kratka poročila, ki navajajo dogodke po naslednjem vrstnem redu: vreme, šport, Slovenija, svet in kultura. Več o tem v poglavju Novice. Oddaji **Še pomnite, gospe in gospodje** ter **Za to so se borili** sta na sporedu vsak dan. V prvi poslušalci izvedo, kaj se je zgodilo v zgodovini tistega dne, druga pa je namenjena zgodovini popularne glasbe.

Ostale oddaje se preko tedna razvrstijo takole. V ponedeljkovi oddaji **Zdravissimo** so glavne teme prehrana, gibanje, življenje brez odvisnosti od pijače, cigaret, drog, prijazni medsebojni odnosi. **EkoDur** je oddaja o naravi in vsem, kar sodi v ta kontekst: ekologija, živali in ravnanje z njimi. **EkoDur** se zaveda, da se narava ne more sama braniti pred nasiljem sodobne civilizacije in mora biti zato vsak dan več ekološko osveščenih ljudi. Računalništvo za vse in telekomunikacije so glavna tema oddaje **Info viroza**, ki je na sporedu vsak torek. Torkova oddaja **Nismo od včeraj** je etnološko naravnana, teme so stari običaji, navade ter zanimivosti in dejstva iz zgodovine. Oddaja **Če ne greš, ne veš** je namenjena tistim sredinim poslušalcem, ki radi potujejo. V studio prihajajo popotnice in popotniki, ki pripovedujejo o svojih poteh, svetujejo in zabavajo. Enkrat na mesec je čas za zvezdoglede. V oddaji **AstroDur** gostijo Roberta Terčelja, astronoma, ki predstavi dogajanje na nebu v mesecu, ki prihaja. **Domače zvijače** prinašajo poljudne teme, ki zadevajo dom, vrt, gospodinjstvo. Četrtek je namenjen rekreaciji: **MigiDur** je oddaja za ljubitelje rekreacije, zdravega načina življenja in športa. Poslušalce seznanjajo s športno rekreativnimi prireditvami, ki se odvijajo pretežno ob koncu tedna. V okviru oddaje

ima Radio Dur tudi svoje športno društvo, imenovano **Rekreativna ekipa**, člani društva pa so MigiDurčki. **Kdor gre gor, ni nor** je oddaja o gorništvu. V petek je čas za rubriko s poslovnimi informacijami Kdor se zanima za p-osel, gre samo enkrat na led. Tudi **Vremenski kotliček** je petkova rubrika. Prvi del je vremenska napoved, drugi del pa izobraževalni – vremenski pojavi na poljudnoznanstveni način. V oddaji **Usac gamal zoc virki** je vsak petek popoldne mogoče slišati aktualne novice iz sveta glasbe, športne in filmske vesti, skratka – trače iz sveta popularnih. Vedno podtaknejo vsebinsko napako, neke vrste radijskega škrate, ki ga morajo poslušalci odkriti in si tako priboriti nagrado. Druga razvedrilna oddaja nosi naslov **Glasbeno paberkovanje**. Tudi v njej najdejo prostor zanimivosti s področja glasbe ter dve glasbeni lestvici. Ob sobotah sta na sporedu vsakodnevni oddaji **Še pomnite, gospe in gospodje?** in **Za to so se borili**. V večernih urah je na sporedu **Sobotna rockada**, glasbena oddaja o rocku, ob nedeljah zvečer pa še oddaja o jazzu **Pa se sliš'**.

6.1.3. Radio Antena 1

Radijska postaja Antena 1 je med obravnavami najmlajša, do leta 2002 je delovala kot samostojna postaja, od avgusta 2002 pa je del nacionalne programske radijske mreže INFO NET. Njihova programska usmeritev so lokalne in splošne novice in informacije, kontaktne oddaje, raznovrstna popularna glasba. Vsako uro pripravljajo novice. Na programu imajo nekaj oddaj, ki so vse lahkotnejše narave. Jutranji program traja od 7. do 9. ure, sledi dopoldanski. Vsak dan med 14. in 16. uro je na sporedu oddaja Info music. V ponedeljek, torek in sredo je na sporedu oddaja Top pop, lestvica najbolj pop komadov. V oddaji Sextra ob četrkih zbirajo najbolj nora sms sporočila. Zvezde z neba je sobotna oddaja glasbe 80. let. Modna oddaja je na sporedu vsako nedeljo, od četrka do sobote je mogoče slišati oddajo Top dance, to je lestvica najboljših dance pesmi. Najbolj nora oddaja Radio norija pa je na sporedu vsak sredo.

Oddaje, navedene v programski zasnovi, ki sem jo dobila na Ministrstvu za kulturo in jih ni bilo v programu Radia Antena 1 do 29. avgusta 2002, so: Gospodarska oddaja, novice v tujih jezikih; za slednje so sicer zapisali, da jih bodo predvajali, če bo sklenjena pogodba s tujim producentom.

6.2. Analiza programa

6.2.1 Radio Salomon, 26. avgust 2002

Jutranji program na radiu Salomon je potekal brez voditelja oziroma živega vodenja, poslušalci so se prebujali ob glasbi in oglasih, med njimi je bilo veliko spotov, ki poslušalca spomnijo, kateri radio poslušajo. Med 11. in 14. uro so predvajali **Glasbene želje**, delo voditeljice je bilo prebiranje kratkih telefonskih sporočil (sms-ov) in na ta način vzpostavljanje povezave s poslušalci. Oddaja je bila sponzorirana. V programski zasnovi je zapisano, da v radijskem programu ni dopustna uporaba slenga, temveč mora celotna ekipa gojiti kulturo jezika, kar mora prenašati tudi na nove sodelavce in poslušalce. V tem delu programa so nenehno kršili to pravilo. Primer: »Tko, zdej pa dost. Sva se z Rokom odločla, midva bi kej smešnga, k'kšn vic. Rabva neki počet tlele. Tole bo Celine Dion in pa A new day has come za Tanjo iz Jesenic, ki pravi, da pesem posveča svojemu fantu Ivanu, in sporoča, da ga ma ful ful rada in da že komaj čaka, da pride s službe, ko ga bo spet vidla.«

Med 14. in 18. uro je bil v programski shemi zapisan čas za DJ time – predvajali so glasbo in oglase, niti novic 24ur, te je bilo mogoče slišati po 18. uri. Drugačnega in drugega programa ni bilo.

6.2.2. Radio Dur, 26. avgust 2002

Na **Radiu Dur** so začeli program ob 6. uri z jutranjim programom, v njem so poročali o stanju na cestah, temperaturah, zanimivostih iz sveta zabave. Po deseti uri je bila na sporedu oddaja **Še pomnite, gospe in gospodje**, v kateri se spomnijo vseh dogodkov, ki so se zgodili tisti dan, ob 11. uri pa nadaljujejo oddajo **Za to so se borili**, kjer se spomnijo še obletnic glasbenih dogodkov. Med 13. in 16. uro je bilo veliko glasbe, vsako uro novice, po 16. uri pa spet tematska oddaja **Zdravissimo** – o zdravju in po 18. uri oddaja **EkoDur** – o ekologiji.

Vse oddaje so avtorsko delo voditelja, nobena ni bila sponzorirana. Oglasi so se pojavili dvakrat na uro, in sicer pet minut pred polno uro in pet minut po polni uri

6.2.3. Radio Antena 1, 26. avgust 2002

Na radiu **Antena 1** se je v ponedeljek, 26. avgusta 2002, vodeni program začel ob sedmih zjutraj. Od sedmih do osmih so poslušalci lahko izvedeli, kakšna je vremenska napoved, biovremenska napoved, stanje na cestah in uro. Jutranji program je bil v rokah voditeljskega para. Po deseti uri je bila na sporedu oddaja **F1** (o formuli 1), posnetek je bil dolg približno tri minute. Med deseto in enajsto uro so predvajali le glasbo in oglase, popoldne pa izpolnjevali glasbene želje in predvajali oddajo Top pop, lestvica najbolj pop komadov.

6.3. Primerjava

Največ oglasov so predvajali na Salomonu in Anteni 1, najmanj pa na Radiu Dur. Prikritega oglaševanja, ki ga prepoveduje 47. člen zakona o medijih, ta dan ni bilo slišati ali vsaj ni bilo mogoče zaznati. Vse trije radijski programi imajo oglaševalske bloke, ki so označeni. Na Radiu Salomon je bilo mogoče ta dan slišati le eno oddajo in še ta je bila sponzorirana, tako da v ponedeljek niso imeli 30 odstotkov vsebin lastne produkcije, kot zahteva zakon. Največ oddaj je bilo mogoče slišati na Radiu Dur, najmanj na Salomonu.

Nobena od obravnavanih postaj ni kršila 86. člena Zakona o medijih, ki zahteva, da slovenska glasba na vsakem radijskem programu obsega najmanj deset odstotkov dnevnega oddajnega časa.

Čeprav ima le Radio Salomon v zasnovi programske sheme zapisano, da v radijskem programu ni dopustna uporaba slenga, so ga v ponedeljek najbolj uporabljali prav na tej postaji.

Vsi trije radijski programi predvajajo veliko glasbe, le različnih zvrsti; medtem ko Antena 1 in Salomon skušata ustreči mlajšim okusom, Radio Dur vztraja pri starejši glasbi in s tem verjetno zadovolji drugačno publiko.

7. INFORMATIVNI PROGRAM NA RADIU SALOMON (24 UR) RADIU ANTENA 1 IN RADIU DUR

7. 1. Radio Salomon - 24 ur

TV Dnevnik je dobil konec leta konkurenco v oddaji 24 UR, ki jo pripravlja POP TV. V zadnjih letih pa se je ista medijska hiša začela ukvarjati še z radijskimi novicami. Novice pripravljajo vsako uro in jih posredujejo različnim radijskim postajam, trenutno sedemnajstim. Značilno zanje je, da med novicami in vremenom ter cestami predvajajo blok oglasov. Natančni podatki radijskih postaj, ki novice predvajajo, so navedeni v razpredelnici.

Tabela: 7. 2. – Seznam radijskih postaj, ki predvajajo novice 24 UR.

Vir: (2003) Uredništvo 24 UR radijskih novic.

RADIJSKA POSTAJA	FREKVENCA
1. 1TR	107,1 MhZ 91,1 MhZ
2. Radio NOVA	94,8 MhZ
3. Radio Viva	102,1 MhZ 99,5 MhZ
4. Radio GOLDI Savinjski val	89,1 MhZ
5. Radio Polzela	89,1 MhZ
6. Radio Odmev	90,9; 97,2; 99,5; 103,7 MhZ
7. Radio Portorož	88,3 MhZ
8. Radio Tartini	102,8 MhZ
9. Radio Laser	105,2 MhZ
10. Moj Radio	107,0 MhZ
11. Radio Salomon	101,6 MhZ 87,7 MhZ
12. Radio Veseljak	94,9 MhZ 95,5 MhZ
13. Radio 94	98,2 MhZ 97,8 MhZ 104,1 MhZ
14. Radio Snoopy	88,2 MhZ
15. Radio Rogla	89,4 MhZ 101,8 MhZ
16. Radio Gorenc	88,9 MhZ 95,0 MhZ
17. Radio Plus	106,8 MhZ

Radijske novice 24 UR so prvič na sporedu ob 6. uri zjutraj. Vse so strnjene v tri minute, vključujejo poročila novinarjev s terena in izjave. Obveščajo o najpomembnejših dogodkih, tako kot pri televizijski je tudi pri radijskih novicah 24 UR ustvarjalcem pomembno, da o dogodkih poročajo prvi.

24 UR radijske novice prenaša že 17 lokalnih radijskih postaj, ki dosegajo 97 % slišnosti. Po podatkih uredništva dosegajo 13,2 % delež dnevne poslušanosti. Nimajo lokalnih tem, poročil in novic, ki so za manjše postaje zelo pomembne.

7.2. Radio Antena 1

Novice, ki nastajajo pod okriljem Radio Antene 1, predvajajo še na sledečih radijskih postajah:

Tabela 7.3: Radijske postaje INFO NET-a. Vir: (2002) Odločba Ministrstvo za kulturo RS o nacionalni programski mreži INFO NET.

1. Antena 1	105,2
2. Radio Belvie	98,3
3. Fantasy Celje	87,8
4. Fantasy Velenje	**
5. Fantasy Maribor	99,8
6. Radio Max	88,9, 87,6
7. Radio Ton	91,5
8. Radio Top	94,4
9. Radio Orion	**
10. Radio Geoss	89,7
11. SPK	88,4
12. Poslovni val	88,4
13. Radio Val	90,3; 87,8; 90,5
14. Radio Sežana	
15. Radio Morje	83,4
16. Radio Portorož	88,3
17. Radio Tartini	102,8
18. Radio Klasik	107,9
19. Radio Šport	

Radijske novice, ki nastajajo v okviru INFO NETA in jih je mogoče slišati tudi na Anteni 1, poleg različnih agencijskih novic pripravljajo tudi prispevke, v novice so vključene izjave. Na sporedu so vsako uro, in sicer od 6. do 20. ure. Tematsko so razporejene po naslednjem zaporedju: najprej so na vrsti domače teme, potem novice iz sveta, sledi šport, na koncu pa še vreme in ceste.

7.3. Radio Dur

V novicah, ki so jih na Radiu Dur poimenovali **Zgolj v vednost in ravnanje**, so informacije najbolj skope. Največkrat gre za kratke vesti, ki odgovorijo le na vprašanja kdo, kdaj in kje. Kratke vesti so povzetki agencijskih novic (STA). Na sporedu so vsako uro in trajajo največ tri minute, lahko tudi veliko manj. Zgolj v vednost in ravnanje so novice, ki sodijo v tako imenovani »infotainment«, ne pa v koncept resne informativne oddaje. Infotainment je žanr, ki je opazen pri mešanju informativnih in zabavnih zvrsti v dnevnih novicah (Luthar, 1992: 36). Infotainment pomeni informiranje občinstva na zabaven način in zabavanje občinstva na informativen način. (McNair, 1988:102). V primeru Radia Dur so novice lahko tudi tako kot celoten program – bolj zabavajo kot informirajo.

8. ANALIZA RADIJSKIH NOVIC NA RADIU SALOMON – RADIJSKE NOVICE 24 UR

Radijske novice na vseh treh obravnavanih radijskih postajah so na sporedu vsak dan ob predvidenem času (ob polni uri) in so dolge od treh do petih minut. Najpogosteje so sestavljene iz vesti. Poudarek je na tistih dogodkih, ki so se zgodili ravnokar, ne pa na najpomembnejših novicah dneva. Na programu so ob točno določeni uri večkrat na dan.

Novice sem razvrstila glede na tematiko, ki sem jo povzela od Slovenske tiskovne agencije in vrsto, ki so jo uporabili za poročanje o določenih dogodkih. Glede na tematiko sem jih uvrščala v naslednje kategorije: Evropska unija, slovensko gospodarstvo, gospodarstvo v svetu, kronika, kultura, mednarodna politika, slovenska notranja politika, slovenska zunanja politika, znanost in tehnologija, šport, zdravstvo in šolstvo.

Vrste radijskega poročanja pa so vest, vest v nadaljevanju, poročilo, napoved in intervju.

Za analizo sem si izbrala dva dneva, in sicer 26. avgust (ponedeljek) in 29. avgust (četrtek). V ponedeljek sem spremljala novice od 6. do 14. ure, v četrtek pa ves dan. Na radiu Salomon niso predvajali novic vsako uro – kljub temu sem jih analizirala, saj sem skušala odgovoriti na vprašanje, kako je bil informiran poslušalec, ki je ves dan poslušal eno od obravnavanih postaj.

8.1. Ponedeljek, 26. avgusta 2002

26. avgusta 2002 je bila najprej na sporedu t. i. novica dneva, lahko iz sveta ali domača, sledile so si po kriteriju pomembnosti tistega dne ali celo trenutka. Vedno so bile štiri z različnih področij in ena športna. Po njej so predvajali oglase, teh je navadno pet, na koncu sta bila še vremenska napoved in za njo stanje na cestah.

Oglasi, ki se pojavljajo v radijskih novicah 24 ur, so v televizijski različici predvajani tudi na POP TV. Posebno v jutranjih urah je veliko oglasov za ogled določenih oddaj

oziroma filmov na POP TV ali Kanalu A. Radijske postaje, ki predvajajo te novice, v zameno zanje ponudijo oglaševalski prostor.

26. avgusta so na radiu Salomon novice prvič predvajali ob šesti uri zjutraj in vsako uro do vključno štirinajste, sledil je »premor«, naslednje novice so bile na sporedu ob 17. uri.

Analizirala sem novice, ki so se predvajale do vključno 13. ure. Vrstni red novic je stalen, najprej so aktualni mednarodni dogodki, sledijo novice iz Slovenije, zadnja novica je vedno športna. Sledi reklamni blok s tremi reklamami, med njimi je vedno vsaj ena za oddajo ali film na POP TV. Oglasom sledita vremenska napoved in stanje na slovenskih cestah. Shema radijskih novic 24 UR je stalna in se ne spreminja. Novice povezuje en novinar, pogosta so tudi poročila, ki jih največkrat preberejo novinarji, ki na POP TV pokrivajo določeno področje. Novice popestrijo tudi različni tonski inserti (izjave).

Pri radijskih novicah 24 UR ne poročajo samo o dejstvih, ampak le-te tudi nadgradijo: gre za pristop, ki je pri kakovostnih novicah nepogrešljiv, je bolj avtorski in ne tako neoseben kot npr. pri agencijskih novicah. V ponedeljek, 26. avgusta 2002, je močno odmevala družinska tragedija v Celju. Dogodek, ki je bil že preteklost, so ta dan osvežili in nadgradili tako, da je novinarka Barbar Jerič pripravila prispevek o depresiji v Sloveniji.

26. avgusta se je v Johannesburgu začel vrh trajnostnega razvoja. Skoraj vsako uro so o dogodku pripravili vest, ki so jo v celoti ponovili le dvakrat. Vsakokrat so dodali različna dejstva, dvakrat pa tudi izjavi, in sicer predstavnika Greenpeacea in enega od udeležencev, ki sta komentirala Bushevo odsotnost.

Radijske novice 24 ur imajo vsako uro pet novic. V ponedeljek je bilo med 6. in 13. uro največ novic s področja mednarodne politike, bilo jih je kar 20, kar je polovica od vseh. Z devetimi novicami se je na drugo mesto uvrstil šport, o slovenski notranji politiki so poročali šestkrat, o slovenskem gospodarstvu pa petkrat.

Tabela 8.4: Novice glede na področje v ponedeljek v radijskih novicah 24 UR.

Področje / čas	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00
Evropska unija								
Slovensko gospodarstvo					1	1	2	1
Gospodarstvo v svetu								
Kronika								
Kultura								
Mednarodna politika	4	2	3	3	3	1	2	2
Slovenska notranja politika		2	1	1		1		1
Slovenska zunanja politika								
Znanost in tehnologija								
Šport	1	1	1	1	1	2	1	1
Zdravstvo								
Šolstvo								

Prevladujejo vesti, kar je nekako logično, saj gre za časovno kratke novice. Objavili so tudi šest poročil.

Tabela 8.5: Novice glede na vrsto v ponedeljek v radijskih novicah 24 UR

Vrsta / čas	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00
vest	4	4	4	5	4	4	4	4
poročilo	1	1	1		1		1	1

Slovensko gospodarstvo je bilo v ponedeljek zanimivo predvsem zaradi Leka, vse radijske postaje so poročale o morebitnih kupcih večine delnic te farmacevtske družbe. Zato so v novicah 24 ur uvrstili eno poročilo o tej tematiki in tri vesti. Poročilo s področja gospodarstva pa je zadevalo delničarje Perutnine Ptuj in Jate.

Velikokrat so omenili vrh o trajnostnem razvoju v Johannesburgu, zato je število mednarodnih novic tako visoko. Vesti so se tudi ponovile – dvakrat so predvajali isto vest z isto izjavo; večkrat sta se pojavljali dve različni. Ostali dogodki mednarodne politike, o katerih so poročali, so bili še sojenje Miloševiću v Haagu ter prvo televizijsko soočenje Schroederja in Stoiberja, ki sta se potegovala za mesto nemškega kanclerja.

V slovenski notranji politiki je bil ta dan aktualen tudi Joško Joras, ki ga je žena smela prvič obiskati v zaporu na Hrvaškem. Z vestjo so napovedali srečanje predstavnikov kmetijsko gozdarske zbornice in ministra za kmetijstvo, ki so ga želeli opozoriti na neplačane obljubljeni odškodnine, ki so jih povzročile naravne nesreče.

Dvakrat so vest dopolnili z izjavama – enkrat ministra, drugič predsednika kmetijske zbornice. Eno od vesti z izjavo so tudi ponovili.

V dopoldnevu smo lahko slišali dve izjavi v zvezi z Johannesburgom (dva udeleženca sta različno komentirala odsotnost Busha), izjavi ministra za kmetijstvo, Francija Buta, in predsednika kmetijske zbornice, Petra Vriska. Izjavo je podala tudi Zdenka Cerar v zvezi s primerom Petek.

Športne novice so se nanašale na nedeljo, saj se v ponedeljek dopoldne na tem področju ni nič dogajalo. Napovedali so grand slam teniški turnir tako kot na ostalih dveh radijskih postajah.

Tabela 8.6: Vrsta novic glede na vsebino v ponedeljek v radijskih novicah 24 UR.

Področje / vrsta	vest	poročilo
Evropska unija		
Slovensko gospodarstvo	3	2
Gospodarstvo v svetu		
Kronika		
Kultura		
Mednarodna politika	20	
Slovenska notranja politika	8	2
Slovenska zunanja politika		
Znanost in tehnologija		
Šport	6	2
Zdravstvo		
Šolstvo		

8.2. Četrtek, 29. avgusta 2002

Dopoldne je bilo razmeroma malo ponovitev istih novic, popoldne pa se ponavljajo bolj pogosto. Skoraj vsaka novica je bila objavljena vsaj dvakrat. Tokrat je bilo največ novic s področja slovenskega gospodarstva, predvsem zaradi Novartisovega prevzema Leka, Hranilnice Kranj in Vzajemne. Vsakokrat je bila objavljena ena športna novica, kar ustreza njihovi stalni shemi. Področje mednarodne politike je tudi tokrat močno zastopano, saj so objavili 11 novic, štiri so se nanašale na slovensko zunanjo politiko, ena na slovensko notranjo in ena na EU.

Tabela 8.7: Novice glede na področje v četrtek v radijskih novicah 24 UR.

Področje / čas	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	18.00	19.00	20.00	21.00
Evropska unija									1
Slovensko gospodarstvo	2	2	2	1	1	1	3	2	1
Gospodarstvo v svetu									
Kronika			1		1				
Kultura									
Mednarodna politika	1	2	1	1	1	3	1	1	2
Slovenska notranja politika								1	
Slovenska zunanja politika	1			2	1				
Znanost in tehnologija									
Šport	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Zdravstvo									
Šolstvo									

V vsakih novicah je bilo vsaj eno poročilo oziroma dve, tudi vesti s tonskimi inserti (izjavami) so bile zelo pogoste. Res pa je, da so se po 17. uri vse vesti z izjavami in vsa poročila ponovila vsaj enkrat.

Tabela 8.8: Novice glede na vrsto v četrtek v radijskih novicah 24 UR.

Vrsta / čas	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	18.00	19.00	20.00
vest	4	3	3	4	4	3	3	3
poročilo	1	2	2	1	1	2	2	2

Glavna tema tega dne, ne samo gospodarstva, je bila Novartisova ponudba za odkup Lekovih delnic. O tej temi so poročali na več načinov – v vsakih novicah je bila vsaj vest, dvakrat so objavili poročilo, dvakrat so vest ali poročilo dopolnili s tonskim insertom - Dragonjevo izjavo, da se za uslužbence ne bo nič spremenilo. Tudi o Zavarovalnici Triglav in kranjski hranilnici so poročali – z vestmi in poročili.

Poročali so tudi o hudem neurju v Nemčiji in poplavah v Italiji, kar sem uvrstila v kroniko.

Mednarodna politika: veliko pozornosti (z vsaj vestjo v vsakih novicah) so namenili ZDA in Avstraliji, in sicer dvostranskemu sporazumu o neizročanju ameriških državljanov mednarodnemu kazenskem sodišču. O izginotju ruskega letala so pripravili poročilo, omenili so izraelski letalski napad.

Vest o Evropski uniji se je nanašala na izjavo, da EU ne bo nasprotovala napadu ZDA na Irak, če ta ne bo pustil vstopa inšpektorjem.

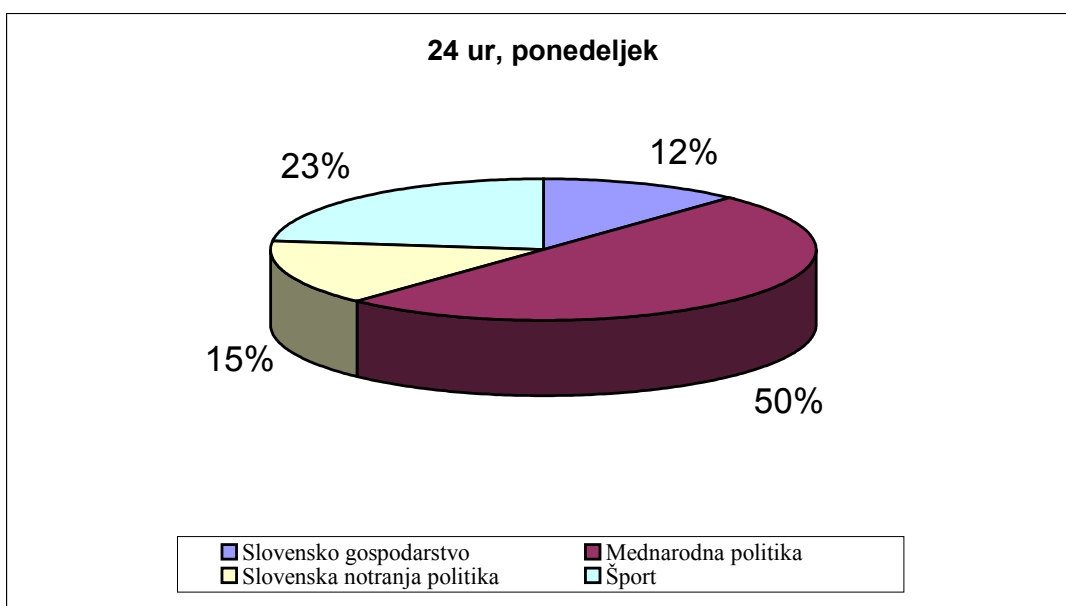
Na področju slovenske zunanje politike sta bila pomembna dva dogodka: minister za promet in zveze se je odpravljal na srečanje v Avstrijo, kjer naj bi skušal podpisati tudi nekaj meddržavnih sporazumov s tega področja, minister za delo Dimovski je sodeloval na tematskem omizju, objavili so njegovo izjavo.

Športne novice so največkrat le vesti, pojavljajo se redno, vendar na koncu.

Tabela 8.9: Vrsta novic glede na vsebino v četrtek v radijskih novicah 24 UR.

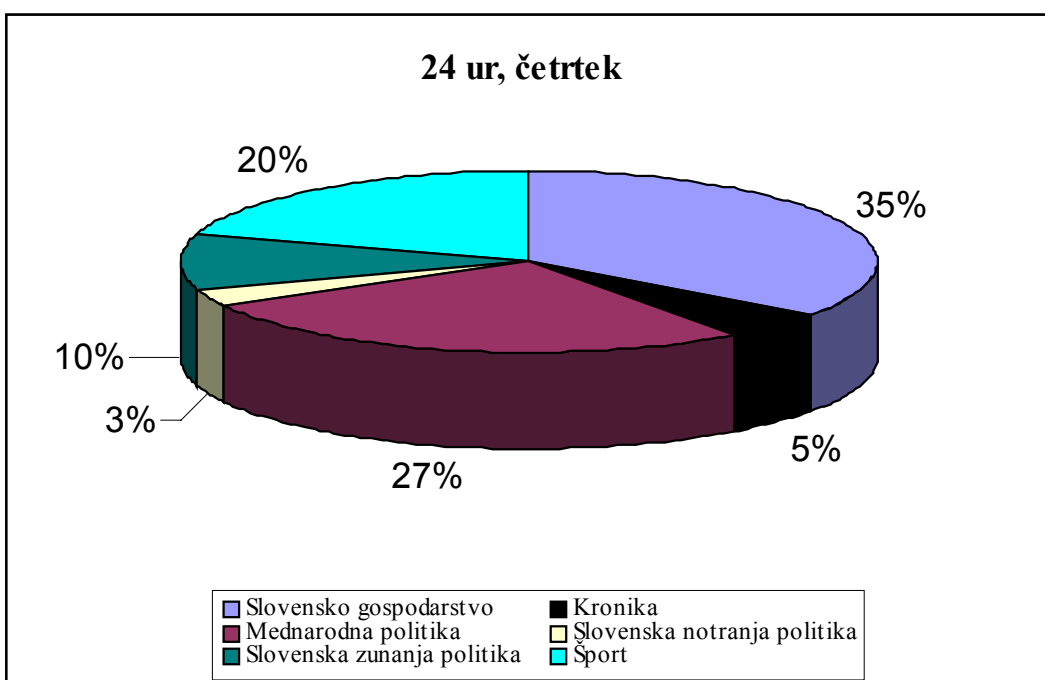
	vest	poročilo
Evropska unija	1	
Slovensko gospodarstvo	9	5
Gospodarstvo v svetu		
Kronika	2	
Kultura		
Mednarodna politika	7	4
Slovenska notranja politika		1
Slovenska zunanja politika	3	1
Znanost in tehnologija		
Šport	7	1
Zdravstvo		
Šolstvo		

Graf 8.1: Radijske novice 24 UR v ponedeljek.

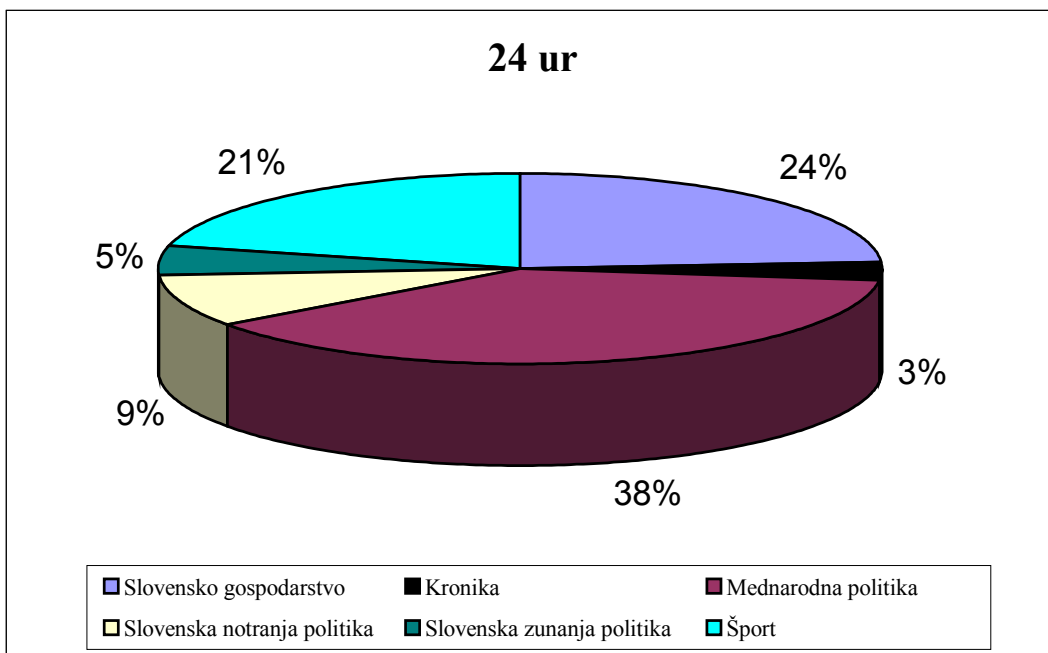
Iz grafa je razvidno, da so v novicah 24 UR v ponedeljek, 24. avgusta 2002, največ pozornosti namenili mednarodni politiki – kar polovico vseh novic. Sledil je šport s 23 % - pravilo je, da je vsako uro vsaj ena športna novica. Slovenska notranja politika je zavzela 15 %, slovensko gospodarstvo pa zaradi prevzema Leka 12 %. Primerjava obeh dnevov kaže, da je zastopanost določenih kategorij odvisna od dogodkov, le šport je stalnica.

Graf 8.2: Radijske novice 24 UR v četrtek.

Če primerjamo četrtkov graf s ponedeljkovim, lahko ugotovimo, da je bil četrtek tematsko bolj razgiban. Najvišji odstotek tokrat predstavlja slovensko gospodarstvo – 35 %, sledi mednarodna politika – 27 %, visok odstotek ima tudi šport – 20 %.

Graf 8.3: Povprečje obeh dnevov.

Športne novice so stalnica, kar visok odstotek pri povprečju tudi dokaže, mednarodna politika je prav tako zelo zastopana. Ostale kategorije so precej odvisne od dnevnega dogajanja, kar je seveda logično – poročila poročajo o aktualnih dogodkih.

8.3. Urednik radijskih novic 24 ur, Vine Bešter

Katere vire uporabljate?

Viri so agencije Reuters, STA in viri novinarjev. Novinarji, ki ustvarjajo novice, pa so radijski in televizijski. Delamo na tak način kot drugi.

Kako nastajajo novice 24 ur? Kdo so novinarji – kakšna je njihova izobrazba, koliko jih je?

Redakcijo sestavlja devet novinarjev, ki imajo fakultetno izobrazbo družboslovne smeri. Vsi so že najmanj pet let v radijskem novinarstvu. To niso začetniki, ampak izkušeni novinarji. Izkušnje so zelo pomembne, saj gre za novice, ki nastajajo vsako uro. Mi smo v Sloveniji vpeljali drugačen trend, ki so ga pozneje povzeli na Valu

202 in tudi Oblak se sedaj trudi na svojih postajah. Prvi smo uvedli tonske izjave v tako kratke novice. Prva in druga novica sta tonski izjavi aktualne osebe, bodisi gospodarstvenika ali politika. Prej so se novice večinoma samo brale, zdaj, ko smo mi začeli s tem, so na ta način začeli delati tudi drugi.

Kdaj se odločite za nadgradnjo novice?

Odvisno od teme, vse se določa sproti, saj je radio najhitrejši medij. Če se zgodi npr. umor, je tema tako pomembna, da jo delamo ves dan in moramo vsako uro imeti nekaj več. Pomembne dogodke moramo osvetliti iz čim več zornih kotov.

Kako pridobite izjave in kako jih obdelate?

Gre za mednarodno izmenjavo za televizijo, tonski del uporabimo za radio, ostalo delamo preko telefona. Novinarji skušajo dobiti izjave tudi v tujini. Ko so v Boliviji ustrelili tri slovenske turiste, so naši novinarji dobili bolnico, načelnika policijske postaje in te izjave so bile v novicah.

Kako določate vrstni red novic?

Praviloma je prva novica najbolj odmevna domača iz kateregakoli področja. Če je zelo pomembna, je potem druga novica nadgradnja prve, tretja je najpomembnejša svetovna novica, sledi še ena tuja oziroma neka nacionalno obarvana tema, potem pa šport.

Ali novico kdaj ponovite?

Iste novice prav dobesedno ne ponovimo nikoli, vsebinsko pa je odvisno od dogodka. Če menimo, da gre za tako pomemben dogodek, ga potem ponavljamo ves dan. Če imamo novice od šestih zjutraj do desetih zvečer in menimo, da gre za res pomemben dogodek, ga lahko ponovimo vsako uro, vendar ne vedno na prvem mestu.

Ali postaje, ki jim novice posredujete, povprašujejo tudi po regionalnih vsebinah?

Na začetku je takšno povpraševanje bilo, toda zelo jasno smo povedali, da mi lahko pripravljamo samo nacionalne novice, za lokalne novice morajo skrbeti lokalni

mediji, ker mi ne moremo bolje vedeti, kaj se je zgodilo npr. v Zgornjem Kašlju, kot vedo to tam

Koliko svobode vam dopuščajo lastniki?

Sploh ne vemo, kdo so lastniki.

Imajo na vas kakšen vpliv oglaševalci?

Ne.

Na kakšen način postajam posredujete novice, kaj dobite v zameno?

Mi naredimo novinarski del, komerciala Pop TV-ja prilepi oglase in jih pošlje na radijske postaje. Jaz nikoli ne vem, kateri oglasi bodo vključeni.

Ali imate ambicije, da bi radijske novice 24 ur prešle tudi v daljše informativne oddaje?

Nekatere postaje že nekaj časa želijo, da bi imele enkrat na dan neko osrednjo informativno oddajo, to je ena od idej.

Kaj menite o konkurenci?

Tega ne bi komentiral. Kaj drugi delajo, vemo, jih spremljamo tako kot oni nas, ampak njihovega dela ne bi komentiral. Mi gledamo na to, da delamo čimbolj profesionalno.

9. ANALIZA RADIJSKIH NOVIC NA RADIU ANTENA 1

9.1. Ponedeljek, 26. avgust 2002

Novice na radiu Antena 1 imajo sledečo shemo: najprej so na vrsti domače teme, potem novice iz sveta, sledi šport, na koncu pa še vreme in ceste. Takšen je torej vrstni red, toda večkrat se je zgodilo, da ni bilo nobene športne novice. Tudi število novic ni vedno enako, tako kot je to pri novicah 24 UR. Shema je bolj ohlapna. V novicah so različni tonski inserti, npr. izjave domačih politikov, torej izjave, ki jih novinarji dobijo sami. Športno vest večkrat posreduje »poročevalec« po telefonu, vendar drugega učinka kot glasovne razgibanosti ne dosežejo, saj ne gre za poročila o dogodkih, ampak za branje vesti.

Na radiu Antena 1 so objavili 38 novic, to sta dve manj kot v radijskih novicah 24 UR. Prav tako je bilo največ novic s področja mednarodne politike. Skoraj enkrat manj jih je bilo s področja slovenskega gospodarstva (7), s šestimi sledi šport, s petimi slovenska notranja politika, s po eno pa slovenska zunanja politika ter znanost in tehnologija. O slednji temi v radijskih novicah 24 UR niso poročali. Kronika je zastopana petkrat, znanost in tehnologija prav tako.

Tabela 9.10: Novice glede na področje v ponedeljek na Radiu Antena 1.

Področje / čas	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00
Evropska unija								
Slovensko gospodarstvo	1	1	1		1	1	1	1
Gospodarstvo v svetu								
Kronika	2				1		2	
Kultur								
Mednarodna politika	1	2	1	2	2	2	1	2
Slovenska notranja politika				2		1	1	1
Slovenska zunanja politika		1						
Znanost in tehnologija			1					
Šport		1	1		1	1	1	1
Zdravstvo								
Šolstvo								

Radijske novice na radiu Antena 1 so glede na vrsto manj razgibane: največkrat se pojavi vest.

Preglednica 9.11: Novice glede na vrsto v ponedeljek na Radiu Antena 1.

Vrsta / čas	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00
vest	4	5	4	4	5	5	6	5

Prevladujoča vrsta je vest, dve od 38 novic pa lahko uvrstimo med naznanila. Napovedali so srečanje kmetijskega ministra in predsednika kmetijsko gozdarske zbornice. Ker se je bližal začetek šolskega leta, so napovedali poostren nadzor prometa. Tudi v teh novicah smo lahko slišali izjavo Cerarjeve v zvezi s primerom Petek.

Poročali so tudi o Leku, vendar drugače kot ostali dve postaji; povedali so namreč, kaj je o tem pisal Jutranji list, in tudi v novici o slovenski zunanji politiki (sporazum med Račanom in

Drnovškom) so povzemali tisto, kar so pisali hrvaški časniki.

Med kroniko so bile novice o nesrečah v gorah in na naših cestah, naraslih vodah na Kitajskem in o suši v Avstraliji. V znanost in tehnologijo sem uvrstila novico o bankomatih. Edini so povedali, da je s tem dnem začela veljati novela zakona o začasnem zatočišču. Športne novice so bile povsod enake: velika nagrada Češke v Formuli 1, poraz ženske rokometne reprezentance, vrnitev reprezentance v kajaku in kanuju, Si.Mobil liga.

Tabela 9.12: Vrsta novic glede na vsebino v ponedeljek na Radiu Antena 1.

Področje / vrsta	vest
Evropska unija	
Slovensko gospodarstvo	7
Gospodarstvo v svetu	
Kronika	5
Kultura	
Mednarodna politika	13
Slovenska notranja politika	5
Slovenska zunanja politika	1
Znanost in tehnologija	1
Šport	6
Zdravstvo	
Šolstvo	

9.2. Četrtek, 29. avgust 2002

Vsaka radijska postaja je ta dan izpostavila drugo novico, ki ji je namenila več pozornosti. Medtem ko so v novicah 24 ur vsako uro povedali nekaj o Novartisu in Leku, so na Anteni 1 večkrat poudarili mnoge politične razsežnosti problema, povezanega z Joškom Jorasom. Tudi ta dan je bila največkrat omenjena mednarodna politika, kar 16-krat. Veliko so govorili tudi o kroniki: v tujini so bile poplave, pri nas pa so začeli opozarjati na povečanje kontrole v prometu zaradi začetka novega šolskega leta. Opozorili so tudi na nasilje v družinah, predvsem nad ženskami. Šport je stalnica, v eni od oddaj sta bili dve športni novici. Šolstvo je tema, ki je v novicah 24 ur niso omenili, na radiu Antena 1 pa je bila to ena od pomembnih tem. O slednji so poročali tolikokrat kot o slovenski zunanji politiki, vendar je bila ta bolj razdrobljena, saj so omenili več konferenc ali srečanj, ki se jih udeležujejo naši politiki. Kultura je področje, o katerem v novicah 24 ur nismo slišali ničesar, na Anteni 1 pa dvakrat – o filmskem festivalu v Benetkah in kulturi v mestu Ljubljana.

Tabela 9.13: Novice glede na področje v četrtek na Radiu Antena 1.

Področje / čas	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00	20.00
Evropska unija								1			
Slovensko gospodarstvo	1		1	1		1			1		
Gospodarstvo v svetu											
Kronika					2	1		1	2	1	
Kultura				1					1		
Mednarodna politika	2	1	1	2	1	1	1	2	1	2	2
Slovenska notranja politika		1			1	1		1		1	1
Slovenska zunanja politika	1	1		1			2			1	1
Znanost in tehnologija											
Šport	1	2	1		1	1	1	1	1	1	1
Zdravstvo											
Šolstvo			1	1	2		1		1	1	

Preglednica 9.14: Novice glede na vrsto v četrtek na Radiu Antena 1.

Vrsta / čas	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.	20.
vest	5	4	4	4	7	5	5	6	7	7	4
poročilo		1		2							1

Vrste novic so ta dan precej bolj razgibane, kot so bile v ponedeljek. Dejstvo je, da se veliko vesti in tudi poročil ponovi, kar pa je nekako logično glede na to, da so

novice vsako uro. Na prvi pogled je veliko vesti, vendar so mnoge dopolnjene z izjavami ali ministrov ali ljudi, ki jih omenjena novica zadeva.

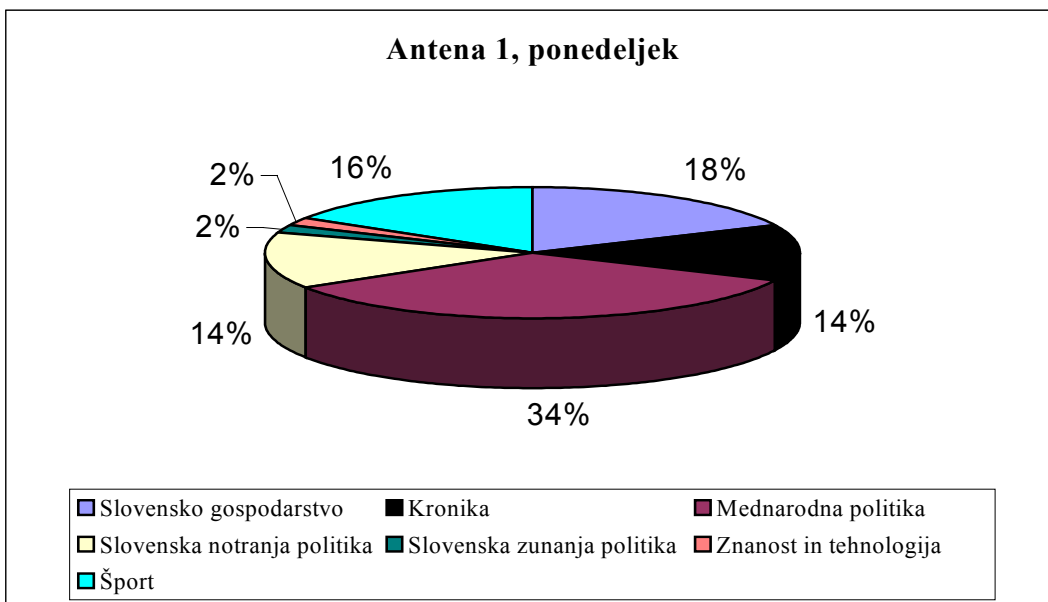
Tabela 9.15: Vrsta novic glede na vsebino v četrtek na Radiu Antena 1.

Področje / vrsta	vest	poročilo
Evropska unija	1	
Slovensko gospodarstvo	5	
Gospodarstvo v svetu		
Kronika	7	
Kultura	1	1
Mednarodna politika	16	
Slovenska notranja politika	5	
Slovenska zunanja politika	8	
Znanost in tehnologija		
Šport	9	2
Zdravstvo		
Šolstvo	7	

Prevladujejo vesti, ki so v nekaterih primerih, konkretno šestih, dopolnjene z izjavami. V obravnavanih novicah so bila tudi tri poročila. Športne novice je večkrat prebral novinar, ki se je javil po telefonu, vendar je šlo le v dveh primerih za poročilo, sicer pa za navadne vesti. Medtem ko so novice 24 ur glasovno enotne – torej jih bere ena oseba, le izjave ali poročila so pridana – se v primeru Antene 1 pojavi več glasov – ob 17. uri so bili trije.

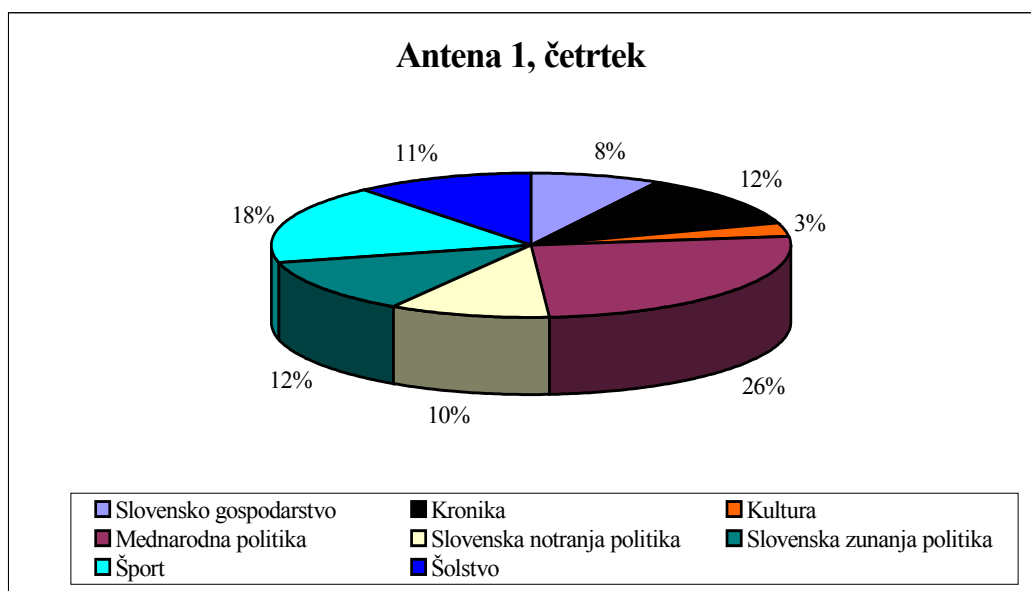
Nobena od novic, ki so jo objavili v novicah 24 ur, ni bila v tem primeru izpuščena. Kot sem že omenila, je tu izstopala šolska tematika, omenili so tudi pismo nadškofa Rodeta ob začetku novega šolskega leta, poročali so o začetku drugega roka za opravljanje mature in povečanem nadzoru na cestah zaradi novega šolskega leta.

Graf 9.4: Novice na radiu Antena 1 v ponedeljek.

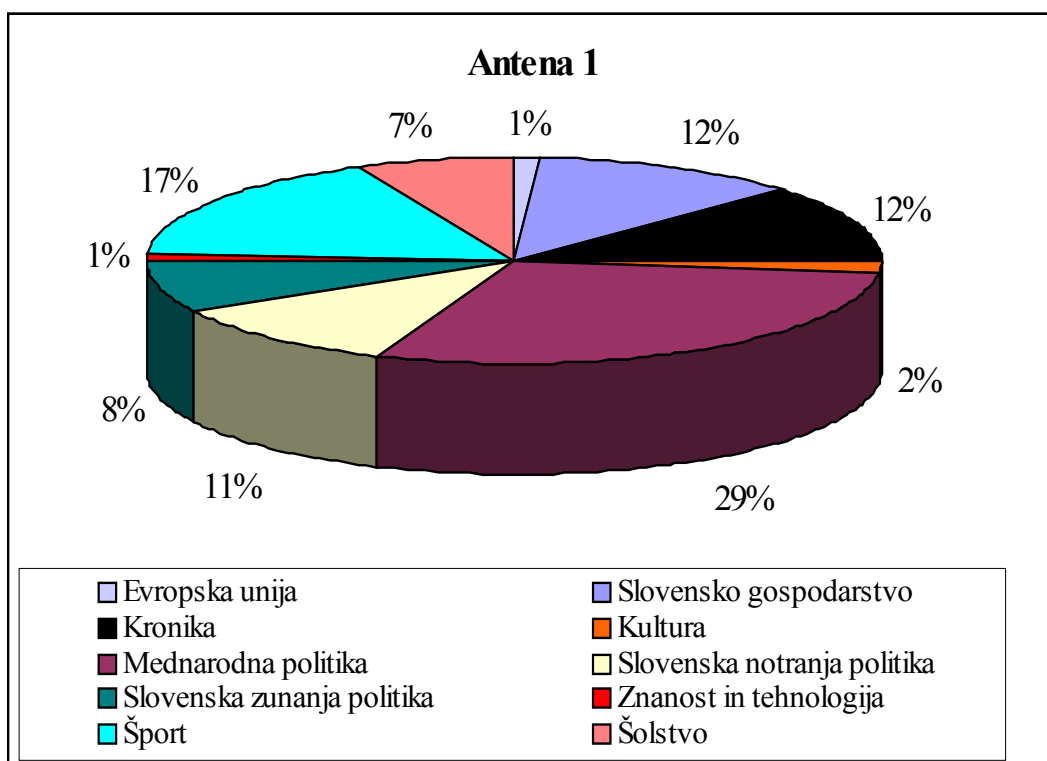
Iz grafa so razvidna področja, o katerih so na radiu Antena 1 poročali v ponedeljek, 26. avgusta 2002.

Graf 9.5: Novice na Radiu Antena 1 v četrtek.

Graf št. 5 prikazuje o katerih področjih so na radiu Antena 1 poročali v četrtek, 29. avgusta 2002.

Graf 9.6: Povprečje obeh dnevov.

Iz grafa so razvidne vsebine, o katerih so poročali na Anteni 1. Tako kot pri novicah 24 ur sta tudi tu v ospredju mednarodna politika in šport. Področja z manjšim odstotkom pa bi bila zagotovo drugačna, če bi izbrali dva druga dneva.

Čeprav imajo v programski zasnovi zapisano, da je v poletnih mesecih na njihovi postaji mogoče slišati novice tudi v tujih jezikih, tega niti v ponedeljek niti četrtek ni bilo.

9.3. Urednik informativnega programa INFO NET-a Tomaž Natlačen

Kako nastajajo novice radijske mreže Info net?

Začnimo z zgodovino. Pred dobrimi desetimi dnevi sem prišel sem (pogovor je potekal 27. 5. 2003). Dobil sem stanje, ki je bilo podobno agencijskim novicam, seveda na radijski način. Novinar je nekaj prebral oziroma šel na novinarsko

konferenco, oddal poročilo in tu se je zgodba začela in končala. Najprej smo začeli vsako informacijo nadgrajevati. To je v bistvu zelo enostavno, predvsem iz tega vidika, ker je pri tem treba samo malo misliti. Ali to novinarjem že uspeva ali ne, je seveda druga zgodba. Na tem segmentu se mi zdi, da tako pri radijskih novicah 24 ur in na nacionalnem radiu dostikrat storijo kaj narobe. Ker nismo tako vpeti v neke ekonomsko politične vode, smo več ali manj neodvisni, vsaj kar zadeva novice Infoneta. Mi delamo v interesu javnosti. Jaz poskušam podati zgodbo tako, kot bi morala biti v slovenskem medijskem prostoru podana. Nihče pa tega ne dela. Nihče.

Na kakšen način boste pri vas to delali?

Tukaj imam 13 mladih ljudi, ki so se nabrali od vsepovsod. Opazil sem, da se je z njimi treba zelo veliko ukvarjati. Dobro je, ker so neobremenjeni. Želim doseči, da bodo novice direktne, konkretne in čim hitrejše. V desetih dneh nam je uspelo veliko, razlika je kot dan in noč. Sedaj postavljam temelje, kako bo vse skupaj izgledalo jeseni. Jaz nimam težav s konkurenčnimi klavzulami, imam vse časopisne novinarje, ki jih poznam. Nekoga pokličem in potem rečem npr. Marjeta Šoštarič, Delo. In kaj sem s tem dobil? Naredim reklamo novinarju, ki ni samo v tiskanem mediju, ampak se o njem govori tudi v elektronskem mediju. Tako imam cvet slovenskih novinarjev v svojih radijskih novicah. Na vsakem časopisu najdeš novinarja, ki je dober, prodoren, ki se spozna na neko temo, se z njo ukvarja dlje časa. Postavim mu vprašanje, on pokomentira, lahko nadgradim njegov komentar ali nadgradim samo njega. Tega ne bo naredila nobena hiša.

Novice so sedaj dolge tudi do štiri minute in pol, ker smo začeli delati teme. Ko manjka novic, delamo teme. Vključujemo tudi ankete, v bližnji prihodnosti bi rad imel vsak dan eno anketo, ker ulica posluša radio in ulica naj tudi sodeluje pri tem, to je preprosta filozofija. Na ta način ne zahajamo v rumeno, si pa dovoljujemo, da smo iskrivo cinično nesramni. V tako kratkih novicah lahko popačiš določeno zadevo. Če znaš biti iskri in imaš še dobrega sogovornika, si zmagovalec.

Ali imate ambicije, da bi vaše novice prešle tudi v daljše informativne oddaje?

V jeseni bomo imeli tudi oddaje, pripravljamo celoten informativni program. 19 radijskim postajam v tej mreži bomo ponudili še kaj drugega. Zanimajo nas intervjuji, teme.

Katere vire uporabljate?

STA, Reuters, CNN, dnevno časopisje.

Kako pridobivate izjave?

Domače ljudi dobimo preko telefona. Zdaj se pogovarjamo z lastnikom, da bi naročili tuje agencijske izjave. Postopoma gremo naprej.

Kdo so ustvarjalci, kakšna je njihova izobrazba, koliko jih je?

90 odstotkov je študentov, med njimi je večina študentov FDV-ja, nekaj jih študira na Filozofski fakulteti. Od vseh trinajstih sta dve dekleti, ki ne študirata, oziroma ena je študij začasno prekinila, druga pa je gimnazijska maturantka.

Kdaj se odločite za nadgradnjo novice?

Če bi imel možnost, bi nadgradil vsako novico, saj človek lahko pokliče tudi v Izrael ali Ameriko, pa imaš izjavo. Edina težava, s katero se sedaj trenutno srečujem, so izpitni roki in zato so tukaj le kaki trije novinarji. Sicer pa se da vsako novico nadgraditi z izjavami. Ko novinar izjave citira, ni prepričljiv. Tudi jaz ne verjamem, dokler ne vem, se ne prepričam. Seveda je treba postaviti prava vprašanja, v enem vprašanju je treba čim več zajeti.

Kako določate vrstni red novic?

»Teža« dogodkov je znana. Če se zunaj ne dogaja nič posebnega, ko ni Slovenija neposredno vmešana in ko ni kakšne jedrske nesreče, potem imajo domače novice prednost – čez dan so tu izključno gospodarske in politične novice več ali manj. Umori, samomori, črne kronike ni, razen v izjemnih primerih.

Ali je s strani postaj, ki jim novice posredujete, povpraševanje po regionalnih vsebinah?

Predstavniki vseh lokalnih radijskih postaj, s katerimi sodelujemo, se bomo prihodnji mesec usedli skupaj in naše novice bodo takšne, da bo npr. čas za eno novico prazen in bo tako lahko radijska postaja sama dodala lokalne novice. Oni pa bodo dajali impulze, kaj se v njihovem kraju dogaja, da bomo mi v Ljubljani lahko poklicali

državne uradnike, ki so zadolženi za njihov kraj, in jih vprašali. Te novice bomo potem pošiljali njim. Tu je resnično velika praznina.

Ali novico kdaj tudi ponovite?

Določene novice oziroma teme, ki so na sporedu, se včasih ponovijo, to se zgodi popoldne, seveda z novim uvodnikom ali novo izjavo.

Koliko svobode Vam dopuščajo lastniki?

Glede na to, da sem odgovorni urednik, sem čisto neodvisen.

Kakšen vpliv imajo na vas oglaševalci?

To bi bile predvsem lastnikove težave, ne moje. Jaz imam odprte roke, ker mislim, da bodo s takšnimi novicami pridobili poslušalce, ker jim bomo dokazali, da res nismo vpeti.

9.4. Lastnik radijske mreže INFO NET Leopold Oblak

Na kakšen način postajam posredujete novice, kaj dobite v zameno?

Radijske postaje lahko dobijo vse novice, z njihovo podlago, špico, lahko jih priredimo tako, da imajo krajše ali daljše novice. Radijska postaja pove, kaj hoče, in mi tako sprogramiramo. Vse imamo deset minut prej posneto.

Pri postajah, s katerimi smo lastniško povezani, je naš interes, da je program čimbolj kakovosten. Od teh postaj, ki jim sedaj ponujamo novice, pa pričakujemo tri objave na dan do 30 sekund, in sicer oglase tistih oglaševalcev, ki jih še nimajo. Na ta način ne posegamo v njihov oglaševalski kolač. POP TV je z radijskimi novicami 24 ur posegal v to in nekatere postaje so zato na robu finančnega kolapsa.

Mi imamo ta koncept, ki ga je POP TV prekopiral od nas, že sedem let. V trenutku, ko sta bili dve radijski postaji povezani poslovno, smo začeli delati novice.

Ali imate ambicije, da bi se število postaj, ki jim novice posredujete, povečalo?

Zdaj bo šest novih, zgornja meja bo nekje 36 radijskih postaj.

Ali se kot lastnik vpletate v vsebino oddaj?

Vmešal sem bom takrat, ko bo urednik objavil nepreverjene informacije. Velikokrat se zgodi, da novinar ne preveri vsega, ampak samo išče. In če to počne namenoma, se lahko hitro zgodi, da ni korekten.

Kakšen vpliv imajo na vas oglaševalci?

Oglaševalci nimajo vpliva, je pa res, da je za nekatere največja dilema, ali bi objavili npr. da se je odprl nov Mercator center. Nekateri tega ne bi objavili, češ da je to oglas. Napaka. Moje stališče je, pojdi tja, poročaj, koliko ljudi je bilo – to je informacija, ne reklama, ker gre za dogodek in mi smo bili tam. In če bo vpletena Jankovičeva izjava, nas bo zanimalo, koliko je parkirišč, na kolikih kvadratnih metrih stoji center, ne pa kaj imajo ta teden v akciji. To je že reklama.

Ali imate ambicije, da bi ustvarjali tudi daljše informativne oddaje?

Problem je v tem, da imamo publiko, staro do 35 let. Če začnemo predvajati daljše novice, moramo spremeniti ves program. Publika do 35 let posluša manj govornega programa, z leti se želja po tem veča. Ko je publika starejša, ni več tako občutljiva na oglaševanje - ljudje največ zapravljamo, ko nimamo otrok, potem pa otroci začnejo narekovati, kaj bomo kupili.

Kdaj se je pojavila zavest, da je informacija pomembna tudi na komercialnih radijskih postajah?

Informativni program je nujno zlo – ne moremo imeti radijskega programa, pri poslušanju katerega poslušalec po šestih urah ne bi vedel, kaj se doma in v svetu dogaja. Druga pomembna stvar pa je, da je na radiu najbolj pomembna dobra glasba, potem se lotimo vsebine. Naša edina razvedrila oddaja v Sloveniji je Radio Gaga, vendar ga mladi ne poslušajo, ker gre za dve uri govornega programa.

10. ANALIZA RADIJSKIH NOVIC NA RADIU DUR

10.1. Ponedeljek, 26. avgust 2002

Novice na Radiu Dur imajo čisto drugačno shemo, začnejo z vremenom, nadaljujejo s športom, novicami iz Slovenije, sledijo mednarodne novice, na koncu pa je še poročilo o cestah. Poimenovali so jih Zgolj v vednost in ravnanje in dejansko gre za vesti, ki so v večini primerov kratke, v redkih razširjene. Njihove vesti so povzetki agencijskih novic. Izjav in poročil ni. Tudi glede števila novic ni omejitve – včasih preberejo štiri daljše, drugič šest krajših. Tudi tu se nekatere novice večkrat ponovijo.

Na Radiu Dur so v rubriki Zgolj v vednost in ravnanje v ospredju športne novice. Teh je bilo 13, z devetimi novicami je bila zastopana mednarodna politika, s petimi slovensko gospodarstvo, s po eno pa kronika in znanosti in tehnologija. Nekatere novice, predvsem športne, so se tako kot na ostalih dveh postajah, ponovile.

Tabela 10.16: Novice glede na področje v ponedeljek na Radiu Dur.

Področje / čas	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00
Evropska unija								
Slovensko gospodarstvo		1	1		1	1		1
Gospodarstvo v svetu								
Kronika				1				
Kultura								
Mednarodna politika	2	1	1	1		1	2	1
Slovenska notranja politika	1		1	1	1			
Slovenska zunanja politika						1	1	
Znanost in tehnologija					1			
Šport	2	2	2	1	2	1	1	2
Zdravstvo								
Šolstvo								

Preglednica 10.17: Novice glede na vrsto v ponedeljek na Radiu Dur.

Vrsta / čas	6.00	7.00	8.00	9.00	10.00	11.00	12.00	13.00
vest	5	4	5	4	5	4	4	4

Rubrika Zgolj v vednost in ravnanje od primerjanih novic izstopa po drugačnem vrstnem redu novic, manjšem številu in tudi krajših novicah. Medtem ko na radiu Antena 1 in v novicah 24 ur slišimo veliko razširjenih vesti, gre na Radiu Dur

predvsem za kratke vesti, ki odgovarjajo na tri bistvena vprašanja: kdo, kdaj, kje. Tudi poročil ali drugih novinarskih vrst ni.

O slovenskem gospodarstvu so poročali v zvezi s prevzemom Leka in napovedali srečanje nadzornikov Mure. Med kroniko sodi vest o tem, koliko nesreč se je v tem letu zgodilo na naših cestah, o številu mrtvih. Pri mednarodni politiki je bil v ospredju vrh v Johannesburgu, sledila je vest o sojenju Miloševiću. Povedali so tudi za soočenje kandidatov za nemškega kanclerja ter o napadu izraelske vojske. Tema slovenske notranje politike je bil Joško Joras, ki je bil tedaj zaprt, žena pa ga je tisti konec tedna smela prvič obiskati, z vestjo so omenili zadevo Petek, vendar brez tonske izjave.

Tabela 10.18: Vrsta novic glede na vsebino v ponedeljek na Radiu Dur.

Področje / vrsta	vest
Evropska unija	
Slovensko gospodarstvo	5
Gospodarstvo v svetu	
Kronika	1
Kultura	
Mednarodna politika	9
Slovenska notranja politika	5
Slovenska zunanja politika	2
Znanost in tehnologija	
Šport	13
Zdravstvo	
Šolstvo	

10.2. Četrtek, 29. avgusta 2002

Tudi v četrtek je bilo mogoče na Radiu Dur slišati za vse dogodke, vendar zgolj informacijo, da se dogajajo. Šport je zagotovo stalnica, zato so omenjeni tudi manj pomembni športni dogodki. Tudi kultura se pojavi večkrat, vendar gre največkrat za vesti, ki napovedo določene kulturne dogodke, kot so odprtja razstave idr. Tako kot v novicah 24 ur je bil tudi tu poudarek na slovenskem gospodarstvu. Večkrat so povedali novico o prevzemu Leka, edini pa so povedali, da je s tistim dnem 12 slovenskih podjetij od države prejelo pomoč, med njimi tudi Mura.

Novice v kategoriji kronika so bile enake, samo na Duru so objavili novico o ženski, ki jo je povozil mednarodni vlak, njena identiteta pa ni bila znana. Med kulturnimi novicami so bile razen o filmskem festivalu v Italiji vesti o kulturnih dogodkih – med drugim so napovedali kulturni maraton newyorških umetnikov v spomin na teroristični napad. Povedali so tudi, da je italijanska vlada zamrznila 25 bančnih računov zasebnikov in podjetij, ki so bili člani Al Kaide.

Tabela 10.19: Novice glede na področje v četrtek na Radiu Dur.

Področje / čas	10.00	11.00	12.00	13.00	14.00	15.00	16.00	17.00	18.00	19.00
Evropska unija										
Slovensko gospodarstvo	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1
Gospodarstvo v svetu										
Kronika	1						2			1
Kultura					1			1	2	1
Mednarodna politika	1	1		2		1				
Slovenska notranja politika				1	1	1				1
Slovenska zunanja politika			1					1		
Znanost in tehnologija										
Šport	2	1	1	1	1	1	1	2	1	1
Zdravstvo										
Šolstvo		1	1			2	1			

Prevladujejo vesti, novice bere en napovedovalec/ka, izjave so izjemoma le prebrane.

Tabela 10.20: Novice glede na vrsto v četrtek na Radiu Dur.

Vrsta / čas	10.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	19.
vest	5	4	4	5	4	7	5	5	4	5

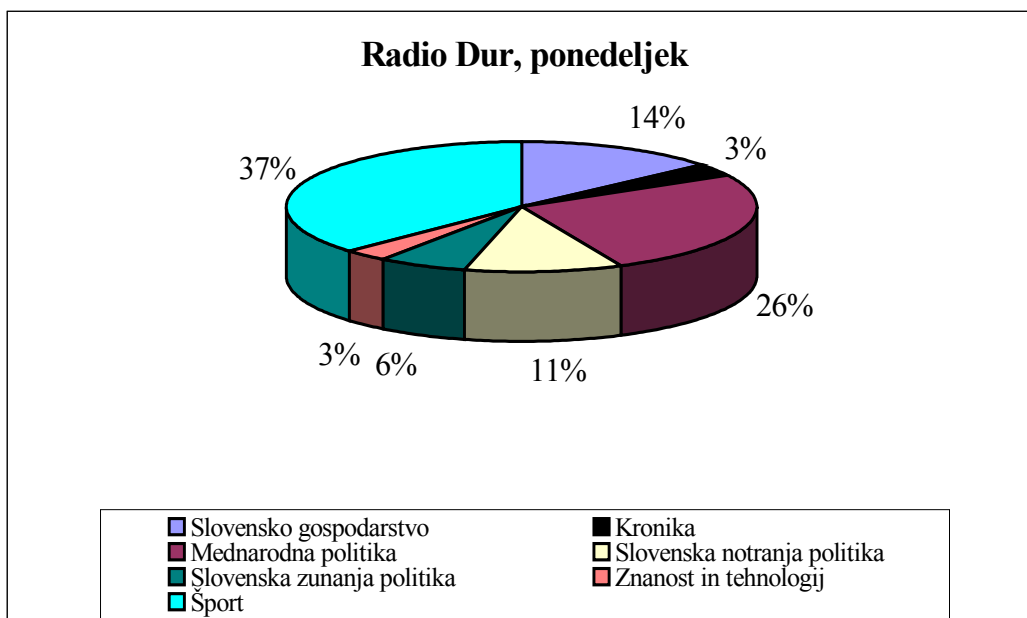
Zvrstno so novice na Radiu Dur najmanj bogate, slišati je bilo le kratke vesti, ki večkrat spominjajo samo na naslove.

Tabela 10.21: Vrsta novic glede na vsebino v ponedeljek na Radiu Dur.

Tematika / vrsta	vest
Evropska unija	
Slovensko gospodarstvo	11
Gospodarstvo v svetu	
Kronika	4
Kultura	5
Mednarodna politika	5

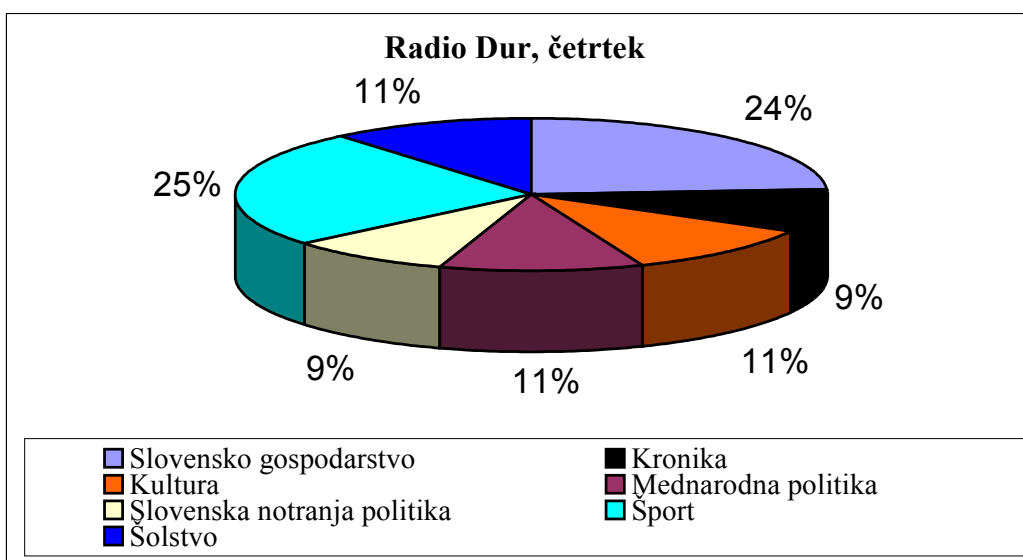
Tematika / vrsta	vest
Slovenska zunanja politika	2
Znanost in tehnologija	
Šport	12
Zdravstvo	
Šolstvo	5

Graf 10.7: Novice na Radiu Dur v ponedeljek.

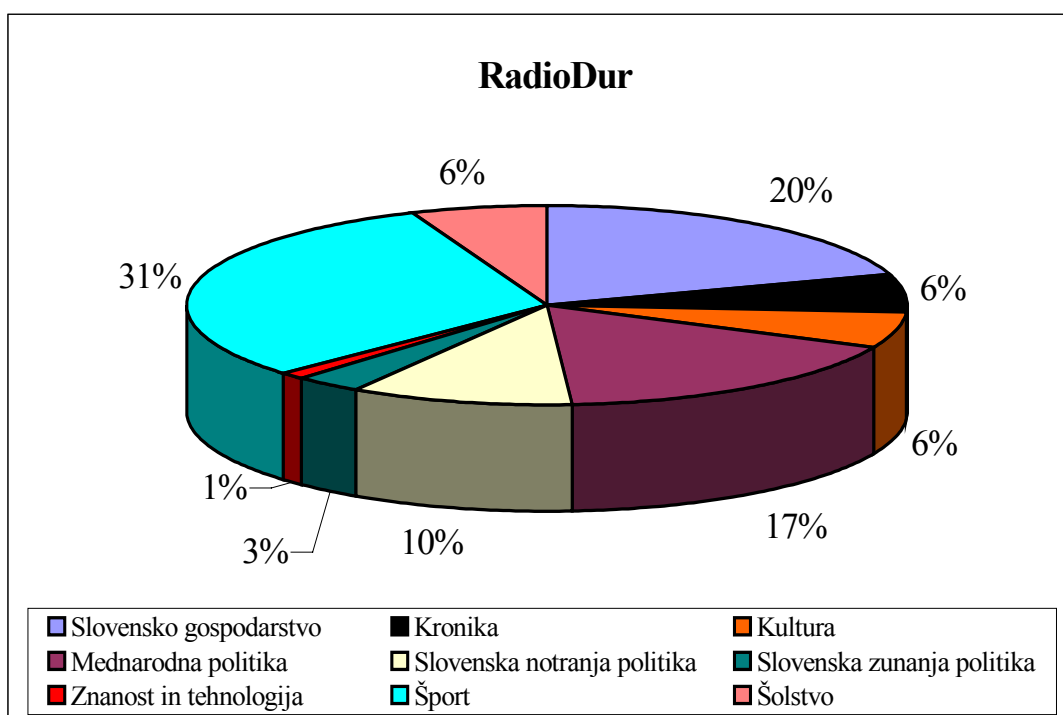
Na Radiu Dur izstopa število športnih novic, sledi mednarodna politika, področij, o katerih poročajo je veliko, kar kaže na slabo izbranost tem.

Graf 10.8: Novice na Radio Dur v četrtek.

V četrtek je prav tako prevladoval šport, zopet je omenjenih veliko področij, zato si poslušalec s poslušanjem samo teh novic težko ustvari podobo o najpomembnejših dogodkih tega dne.

Graf 10.9: Radio Dur, povprečje obeh dnevno.

10.3. Lastnik in glavni urednik Radia Dur, Dušan Uršič

Kakšna je programska usmeritev Radia Dur?

Že usmeritev Radia Dur, to je razširjanje vedenja o kakovostni popularni glasbi, promocija zdravega načina življenja, je po definiciji skregana z uspešnim in visokim podjetništvom. Če me kdo vpraša, zakaj je Radio Dur nastal, mu povem, da zato, da lahko radio poslušajo tudi taki kot sem jaz - ki nočejo imeti polurnih poročil, populističnih vsebin v smislu svetovalnih oddaj o astrologiji, glasbenih želja – to so mašila. Ti ljudje so v radiu Dur našli svoj radio, predvidevam pa da se bo v prihodnosti še več radijskih postaj osredotočilo na svoje ciljne skupine poslušalcev. Vsi vsega enostavno ne bodo mogli početi.

Govorni del programa pri nas temelji na tematskih oddajah. Vedno, kadar moderator pride v studio, ve, kaj bo počel. Pristop k tematskim oddajam se je izoblikoval predvsem zato, ker je naša publika vseeno malo bolj zahtevna kot tista, ki želi poslušati samo, kje so radarske zasede pa glasbene želje, čestitke in pasja obvestila. Pri nas se na primer namesto z astrologijo ukvarjamo z astronomijo, to je lahko ilustracija našega drugačnega programa.

Kako nastaja informativni program, kdo ga ustvarja?

Voditelj oddaje pripravi vsako uro novice, naš vir je Slovenska tiskovna agencija. Pomembno je, da so kratke, tako, da poslušalec izve, kaj se dogaja, ničesar pa ne komentiramo ali nadgrajujemo.

Se Vi kot lastnik vpletate v vsebino, kakšno vlogo imajo oglaševalci?

Oglaševalci nimajo pri tem nobene vloge. Sam pa se kot lastnik ne vpletam, saj se zanašam na to, da so informacije, ki jih objavlja STA, korektne.

Kako izobraženi ljudje sedajo pred vaš mikrofoni?

Zelo pomembno je, da znajo slovensko, da znajo pravilo vikati in uporabljajo dvojino oziroma imajo primerno kulturo govora. Do poslušalcev morajo imeti določeno spoštovanje, ne smejo jih omalovaževati, njihov pristop k temam ne sme biti preveč navijaški, avtorsko da, ne pa kvazi komentatorski. Tudi pri poročilih ne gojimo novinarskih zvrsti, kot je komentar.

Izobrazbena struktura je ugodna – če delamo program za povprečno bolj zahtevno publiko pomeni, da morajo biti tudi ustvarjalci programa bolj razgledani in izobraženi. Če še niso diplomirali na različnih fakultetah (ekonomiji, FDV-ju, filozofski fakulteti), pa še bodo. So mladi, kljub temu pa morajo biti dovolj izkušeni in kulturni. Mladost zagotavlja svežino in inovativnost, leta po raznih fakultetah pa širino, kulturo in izpovednost.

Zakaj mislite, da radijske postaje večinoma povzemajo poročila, ki jih ne pripravljajo same?

Produkcija novice je draga, če delaš za več postaj, se pocenijo. Na tem področju se dela po liniji najmanjšega odpora. Povprečna radijska postaja ni narejena zato, da bi naredila družbeno koristno delo, ampak zato, da bi podjetniki potegnili dobiček. Tu

gre za čisto komercialni interes. Jasno, oni hočejo dati svojim poslušalcem čimbolj kakovostna poročila, obenem pa pristajajo na to, da so dirigirana iz enega ali dveh centrov.

Kaj pa Radio Dur?

Radio Dur je že po definiciji radio, ki želi biti drugačen. Ne za vsako ceno pa ne zaradi šminke, ampak zato, ker se deklarira kot radio za promocijo zdravega načina življenja. V zdrav način življenja pa je vključeno tudi to, da ljudje mislijo s svojimi glavami. Če jim na Radiu Dur v novicah povemo to in to se je zgodilo in ne komentiramo ali vsiljujemo svojega mnenja, potem si morajo ljudje sami razlagati dogodke. To je do njih bolj pravično. V tej državi so misli ljudi skozi informacijski sistem še vedno zelo dirigirane. Radio Dur v tem ne sodeluje. V kakovosti ne moremo tekmovati z nacionalnimi programi ali s katerokoli od mrež, ki že delujejo, oni pa ne morejo z nami tekmovati npr. v tem smislu, da ne vplivajo na tok misli poslušalk in poslušalcev.

Kakšen bo slovenski radijski prostor v prihodnosti?

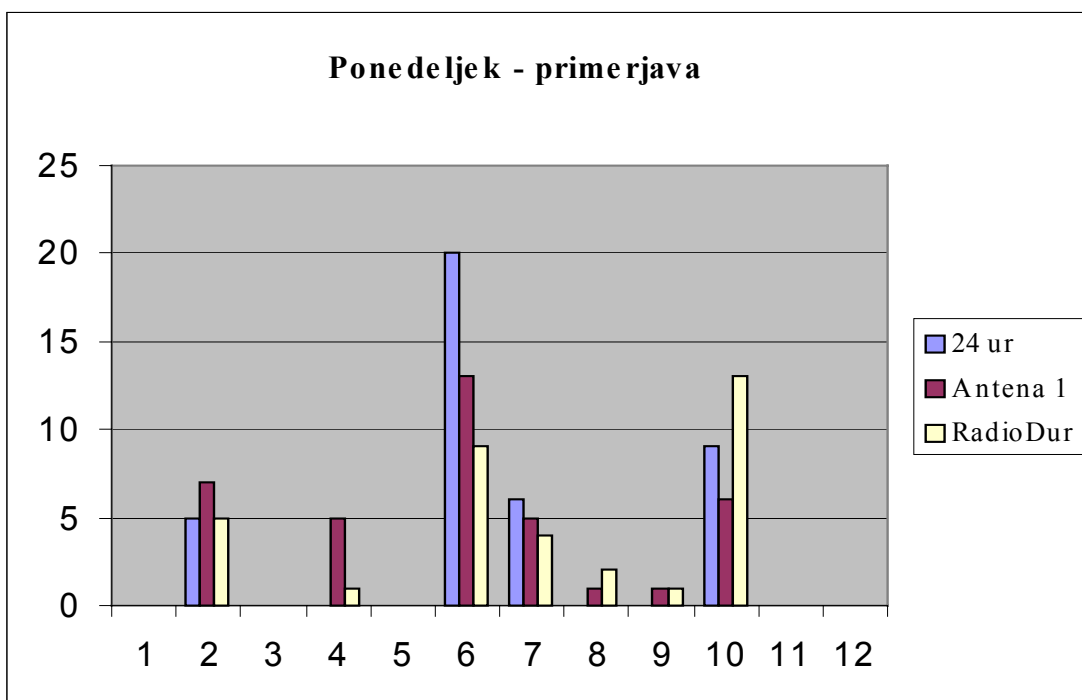
Mislim, da bo še vedno tako veliko radijskih postaj, le lastnikov bo manj, ne 60, ampak mogoče 20. Najbrž se bodo vzpostavile mreže. Prosti strelci, ki bodo oziroma bomo ostali, bomo morali igrati na druge adute. V Sloveniji bi bilo potem nekaj mrež, ki bodo zelo uniformirane in malo bo odklonov. Mislim, da se bo ponudba skrčila, ne vem pa, če je za poslušalce to najboljše. Po drugi strani pa so sedaj programi že tako pestri, da je vse skupaj malce abotno, ker tekmujejo med seboj, kdo bo naredil večjo neumnost, da bo pridobil na publiciteti, da bo duhovit. Na žalost večina lastnikov jemlje radio kot dobro podjetniško priložnost in se mogoče premalo zaveda odgovornosti, ki jo imajo do publike.

11. PRIMERJAVA

11.1. Ponedeljek, 26. avgusta 2002

Ob poslušanju novic vseh treh radijskih postaj je bila zelo očitna razlika v umeščenosti vsebin in dogodkov, ki so jih spremljali. Očitno na radijskih postajah sledijo različnim merilom pomembnosti pri selekciji dogodkov. Nekaj skupnih imenovalcev pa vendar najdemo. Na primer na vseh treh radijskih postajah so napovedovali svetovni vrh trajnostnega razvoja v Johannesburgu – v novicah 24 ur so poleg napovedi dodali še dve izjavi, na radiu Antena 1 in Radiu Dur so dogodek napovedali in navedli določena dejstva.

Graf 11.10 Primerjava vseh treh informativnih programov v ponedeljek.

Legenda: 1 Evropska unija 2 Slovensko gospodarstvo 3 Gospodarstvo v svetu 4 Kronika 5 Kultura 6 Mednarodna politika 7 Slovenska notranja politika 8 Slovenska zunanja politika 9 Znanost in tehnologija 10 Šport 11 Zdravstvo 12 Šolstvo.

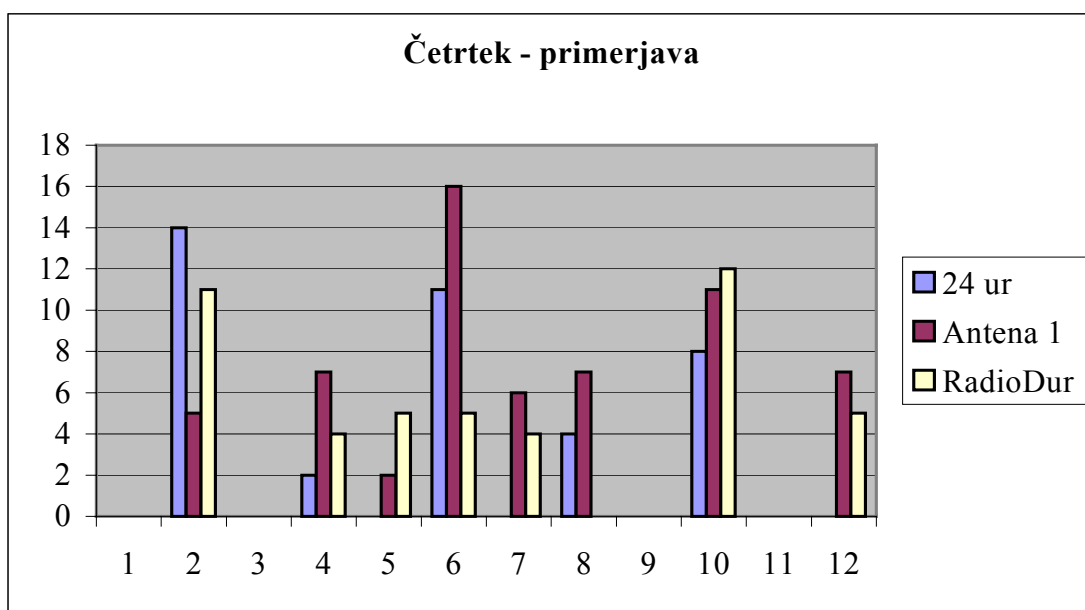
Graf prikazuje, koliko novic iz določenih področij so v ponedeljek, 26. avgusta 2002, med 6. in 13. uro predvajali na določeni radijski postaji. V novicah 24 UR je prevladovala mednarodna politika, prav tako na Anteni 1, le da jih je bilo po številu

manj kot v novicah 24 UR, na Radiu Dur pa je prevladoval šport. Kronike le v 24 UR-ah ni bilo, najbolj enakovredno je bilo področje slovenskega gospodarstva, tudi šport je pri vseh vedno prisoten. Kultura ta dan ni bila uvrščena v nobeno od obravnavanih novic. Iz grafa je tudi razvidno, da je bilo tudi po številu najmanj novic na Radiu Dur.

11.2. Četrtek, 29. avgusta 2002

Na vseh treh postajah gre za kratka poročila, dejstvo je, da so 24 UR – radijske novice in tiste, ki jih pripravljajo na Anteni 1, zvočno bolj razgibane in tudi bolj informativne.

Graf 11. 12: Primerjava vseh treh informativnih programov v četrtek.

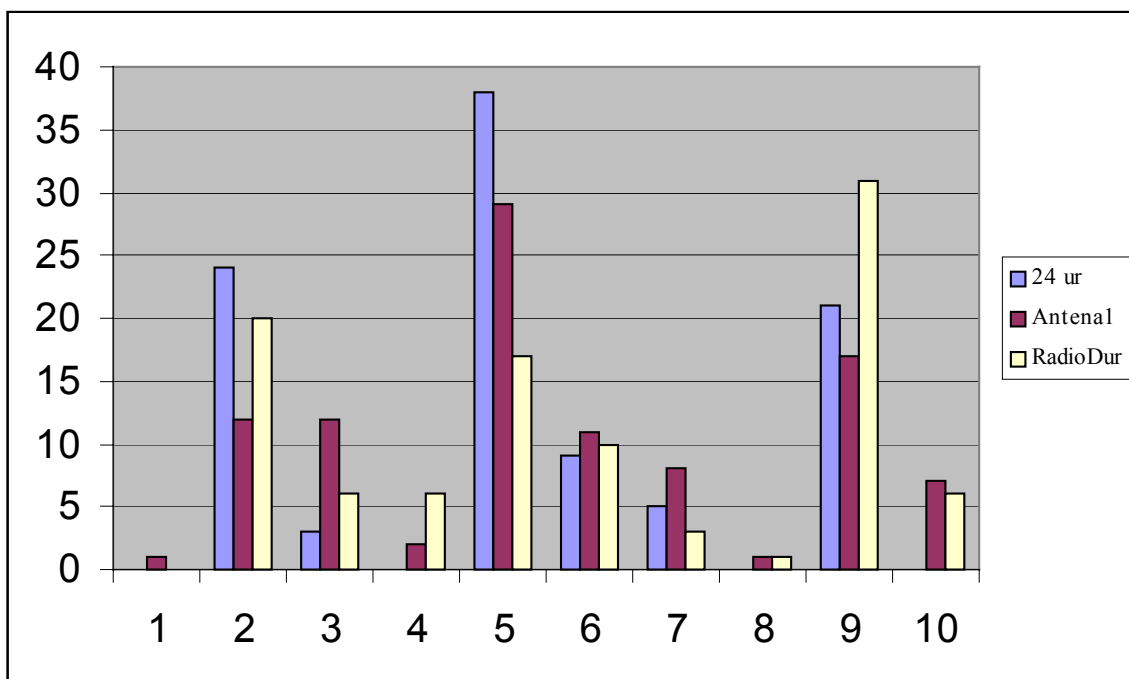
Legenda: 1 Evropska unija 2 Slovensko gospodarstvo 3 Gospodarstvo v svetu 4 Kronika 5 Kultura 6 Mednarodna politika 7 Slovenska notranja politika 8 Slovenska zunanja politika 9 Znanost in tehnologija 10 Šport 11 Zdravstvo 12 Šolstvo

Graf prikazuje, koliko novic iz določenih področij so v četrtek, 29. avgusta 2002, predvajali na Salamonu, Radiu Dur in Anteni 1. Tokratna primerjava bi bila mogoče malce drugačna, saj gre za različno število novic – na Salamonu radijskih novic 24 ur ob 15., 16., in 17. uri sploh niso predvajali. Če bi sledili shemi, ki jo vedno upoštevajo, potem bi lahko prišteli še 15 novic, zagotovo bi bile med njimi tri športne, tudi mednarodna politika bi bila zastopana. V grafu so prikazane novice, ki

smo jih na Radiu Dur lahko slišali vsako polno uro med 10. in 19. uro, na radiu Antena 1 pa še ob 20. uri.

Graf je podoben ponedeljkovemu, za razliko od takrat so na Radiu Dur in na Anteni 1 povedali tudi nekaj kulturnih novic in novice s področja slovenske zunanje politike. Tudi šolstvo je bila tema, ki je v novicah 24 UR v tem času niso obravnavali.

Graf 10.13: Primerjava povprečja obeh dnevov.

Legenda: 1 Evropska unija 2 Slovensko gospodarstvo 3 Kronika 4 Kultur, 5 Mednarodna politika 6 Slovenska notranja politika 7 Slovenska zunanja politika 8 Znanost in tehnologija 9 Šport 10 Šolstvo

Ob primerjavi in analizi sem ugotovila, da so radijske novice 24 ur najbolj informativne in zato tudi kakovostne. Novice na Anteni 1 so prav tako avtorske, vendar nimajo tako izoblikovane sheme kot 24 ur. Poročanja o dogodkih so v novicah 24 ur bolj profesionalna. To lahko razberemo tudi iz primerjave dogodkov, ki jih uvrščajo v informativni program. Najmanj kakovostne pa so novice na Radiu Dur, ki niso avtorske, saj jih povzemajo po agencijskih novicah – poslušalec izve, da se nekaj dogaja, več ne. Kaže se raznolikost tem, vendar bi jih v novicah, ki so dolge tri minute, morali izbirati bolj po pomembnosti dogodkov.

Radio Salomon ima torej najbolj kakovosten informativni program, ki zelo odstopa od ostalega, ki nastaja v njihovi lastni produkciji. Radio Antena 1 ima manj kakovosten informativni program kot Salomon, toda razlika med informativnimi in ostalimi vsebinami ni očitna. Na Radiu Dur pa so ostale vsebine, ki jih je mogoče slišati, veliko bolj kakovostne od informativnega programa, ki je med primerjanimi najmanj kakovosten. Pogoj za kakovostne novice so novinarji in avtorski pristop, povzetki agencijskih novic so premalo.

12. ZAKLJUČEK

Komercialne radijske postaje ponujajo nizko raven govornih programov. Pri analizi informativnih programov treh komercialnih radijskih postaj sem ugotovila, da ne upoštevajo profesionalnih meril pri ustvarjanju radijskih poročil. Poročila na nobeni od postaj niso lokalno obarvana. Novice 24 ur so kakovostne, vendar nastajajo v centru in jih predvajajo na postajah, ki delujejo na lokalni ravni. Enako velja tudi za Info net. Vsem manjka lokalna informacija. Z informativnimi oddajami oz. poročili niso povezane z okoljem, v katerem oddajajo. Na komercialnih postajah se čuti pomanjkanje lokalnih novic.

Primerjala sem tri »ljubljske programe« in nobeden od njih ni posvečal posebne pozornosti lokalnim dogodkom. Radio Antena 1 se od radijskih novic 24 ur razlikuje tudi po tem, da v poročila uvršča novice, ki niso tako pomembne, da bi si zaslužile pozornost v tako kratkih poročilih. Najmanj informativne pa so novice na Radiu Dur, kjer povzemajo agencijske novice: tudi tu je bilo mogoče slišati novice, ki niso bile tako pomembne oz. bi jih mogoče uvrstili le v polurni informativni program.

Novice včasih nastajajo na amaterski ravni, s po številu skromnimi ekipami, ki jim manjka radijske »kilometrine« in novinarskih izkušenj. Tudi dopisniške in poročevalske mreže niso zadovoljivo vzpostavljene.

Novice 24 ur in tiste, ki nastajajo v INFO NETA in jih predvajajo tudi na radiu Antena 1, je mogoče slišati na več komercialnih radijskih postajah – tako med njimi že obstaja določen način povezave. Tudi sicer se kaže trend povezovanja v radijske mreže. Komercialne radijske postaje so zelo svobodne, obvezujejo jih programski deleži, zapisani v Zakonu o medijih. Ali jih izvajajo, pa ne ve nihče, saj je po besedah dr. Saše Gazdića, sekretarja na Ministrstvu za kulturo, premalo inšpektorjev, ki bi lahko opravili nadzor nad vsemi postajami v Sloveniji. Ker se komercialne radijske postaje preživljajo izključno z oglasi, bodo najbrž lažje preživele postaje, ki se bodo vključile v mrežo. Ali bo s tem področje radiodifuzije bolj urejeno, je težko reči, še težje pa je predvideti, kakšna bo kakovost programov.

13. LITERATURA

- Bašić Hrvatinić, Sandra in Milosavljević, Marko (2001): Medijska politika v Sloveniji v devetdesetih. Ljubljana: Mirovni inštitut.
- Bezljaj-Krevel, Ljudmila (1998): Halo, tudi radio Ljubljana! Katalog k razstavi Tehniškega muzeja Slovenije ob sedemdeseti obletnici ustanovitve Radia Ljubljana. Ljubljana: Tehniški muzej Slovenije.
- Boyd, Andrew (1994): Broadcast journalism Technics of Radio&Tv News. Avon: The Bath Press.
- Branston, Gill and Stafford, Roy (1996): The Media Student's Book. London and New York: Routledge.
- Brojan, Matjaž (1999): Začetki radia na Slovenskem. Ljubljana, Radio Slovenija in Modrijan.
- Dnevni čas oddajanja in čas poslušanja radijskih postaj v Sloveniji 1991-1996 (1996). Ljubljana: Radio Slovenija.
- Drnovšek, Barbara (2002): Radijski dnevno informativni programi: Primerjava med nacionalno in lokalno nekomercialno radijsko postajo (diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Košir, Manca (1988): Nastavki za teorijo novinarskih vrst. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Krišelj, Marjan (1994/95): Javna občila in komunikacijska tehnologija – radio. Ljubljana: Radio Slovenija.
- Krišelj, Marjan (1993/94): Javna občila in Komunikacijska tehnologija – radio: 2. zvezek. Ljubljana, Radio Slovenija.
- Krišelj, Marjan (1990): Osnove novinarstva za radijske zunanje sodelavce, tonske tehnike in začetnike v novinarskem radijskem delu. Ljubljana: RTV Slovenija.
- Mediana (2001/2002): Raziskava medijev v Sloveniji. Ljubljana: Inštitut za raziskavo medijev.
- Milič, Dušan (1998): Trendi v radijskem novinarstvu (diplomsko delo). Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Oseli, Petra (2002): Ima tretji radijski sektor v Sloveniji prihodnost? Ljubljana, Medijska preža.
- Pirc, Tatjana (2000): Radio – zapiski s predavanj. Ljubljana.

- Pirc, Tatjana (2003): Radio – majhen medij z veliko močjo. Ljubljana: za interno uporabo.
- Radijski in TV programi v Sloveniji (2000). Ljubljana, Svet za radiodifuzijo Republike Slovenija.
- Radijski in TV programi v Sloveniji (2001). Ljubljana: Svet za radiodifuzijo Republike Slovenije.
- Smulyan, Susan (1994): Selling radio. Washington and London.
- Splichal, Slavko (1997): Javno mnenje. Ljubljana, FDV.
- Splichal, Slavko (1999): Komunikološka hrestomatija 2. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.
- Strentz, Herbert (1989): News reporters and news sources. Iowa: Iowa State University Press.
- Šubic, Petra (2002): Radijske hiše ne morejo več rasti. Gospodarski vestnik, 16, str. 65-69.

13.1. Ostali viri

Intervjuji

- Intervju z *Vinetom Beštrom*, urednikom radijskih novic 24 UR, dne 19. 5. 2003.
- Intervju z *dr. Sašom Gazdičem*, sekretarjem na Ministrstvu za kulturo RS, 22. 4. 2003
- Intervju s *Tomažem Natlačnom*, glavnim urednikom informativnega programa INFO NET, dne 27. 5. 2003.
- Intervju z *Leopoldom Oblakom*, lastnikom nacionalne radijske mreže INFO NET, dne 27. 5. 2003.
- Intervju z *Dušanom Uršičem*, urednikom in lastnikom Radia Dur, 7. 5. 2003.

Radijski in informativni programi

- Program Radia Antena 1 v ponedeljek, 26. 8. 2002.
- Informativni programi Radia Antena 1 v ponedeljek, 26. 8. 2002, in četrtek, 29. 8. 2002.
- Program Radia Salomon v ponedeljek, 26. 8. 2002.
- Informativni programi Radia Salomon v ponedeljek, 26. 8. 2002, in četrtek, 29. 8. 2002.

- Program Radia Dur v ponedeljek, 26. 8. 2002.
- Informativni programi Radia Dur v ponedeljek, 26. 8. 2002, in četrtek, 29. 8. 2002.
- Programske zasnove Radia Antena 1, Radia Salomon in Radia Dur (2002). Ljubljana, Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Medmrežje

- Spletna stran Sveta za radiodifuzijo RS: www.gov.si/srd
- Spletna stran Radia Dur: www.radiodur.si
- Spletna stran Radia Antena 1: www.radioantena.si
- Spletna stran Radia Salomon: www.radiosalomon.com
- Spletna stran Radia Slovenija: <http://www.rtv slo.si/razgodovina/index1.htm#>
- Zakon o medijih (2001): <http://www.gov.si/mk/slo/kdojekdo/mediji/zakon.htm> (3. 9. 2002)
- Mediawatch (2002): <http://www.mediawatch.ljudmila.org/bilten/seznam/12/trg/> (18. 03. 2002)

KAZALO TABEL IN GRAFOV

Tabela 2.1: Seznam radijskih programov v Sloveniji.....	11
Tabela 7.2: Seznam radijskih postaj, ki predvajajo novice 24 UR..	Error! Bookmark not defined.
Tabela 8.4: Novice glede na področje v radijskih novicah 24 UR v ponedeljek.	Error! Bookmark not defined.
Tabela 8.5: Novice glede na vrsto v radijskih novicah 24 UR v ponedeljek.	Error! Bookmark not defined.
Tabela 8.6: Vrsta novic glede na vsebino v radijskih novicah 24 UR v ponedeljek.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 8.7: Novice glede na področje v radijskih novicah 24 UR v četrtek.	Error! Bookmark not defined.
Tabela 8.8: Novice glede na vrsto v radijskih novicah 24 UR v četrtek.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 8.9: Vrsta novic glede na vsebino v radijskih novicah 24 UR v četrtek ..	Error! Bookmark not defined.
Graf 8.1: Radijske novice 24 UR v ponedeljek.....	Error! Bookmark not defined.
Graf 8.2: Radijske novice 24 UR v četrtek.....	Error! Bookmark not defined.
Graf 8.3: Povprečje obeh dnevov.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 9.10: Novice glede na področje na Radiu Antena 1 v ponedeljek.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 9.11: Novice glede na vrsto na Radiu Antena 1 v ponedeljek	Error! Bookmark not defined.
Tabela 9.12: Vrsta novic glede na vsebino na Radiu Antena 1 v ponedeljek	Error! Bookmark not defined.
Tabela 9.13: Novice glede na področje na Radiu Antena 1 v četrtek	Error! Bookmark not defined.
Tabela 9.14: Novice glede na vrsto na Radiu Antena 1 v četrtek....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 9.15: Vrsta novic glede na vsebino na Radiu Antena 1 v četrtek	Error! Bookmark not defined.
Graf 9.4: Novice na radiu Antena 1 v ponedeljek	Error! Bookmark not defined.
Graf 9.5: Novice na Radiu Antena 1 v četrtek.....	Error! Bookmark not defined.
Graf 9.6: Povprečje obeh dnevov.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 10.16: Novice glede na področje na Radiu Dur v ponedeljek.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 10.17: Novice glede na vrsto na Radiu Dur v ponedeljek ...	Error! Bookmark not defined.
Tabela 10.18: Vrsta novic glede na vsebino na Radiu Dur v ponedeljek.....	Error! Bookmark not defined.
Tabela 10.19: Novice glede na področje na Radiu Dur v četrtek ...	Error! Bookmark not defined.
Tabela 10.20: Novice glede na vrsto na Radiu Dur v četrtek	Error! Bookmark not defined.
Tabela 10.21: Vrsta novic glede na vsebino na Radiu Dur v četrtek.....	Error! Bookmark not defined.
Graf 10.7: Novice na Radiu Dur v ponedeljek	Error! Bookmark not defined.
Graf 10.8: Novice na Radio Dur v četrtek	Error! Bookmark not defined.
Graf 10.9: Radio Dur, povprečje obeh dnevno	Error! Bookmark not defined.
Graf 11.10: Primerjava vseh treh informativnih programov v ponedeljek ...	Error! Bookmark not defined.
Graf 11.12: Primerjava vseh treh informativnih programov v četrtek.....	Error! Bookmark not defined.
Graf 11.13: Primerjava povprečja obeh dnevov.....	Error! Bookmark not defined.

